

Ujabb névsor hazaérkezett munkaszolgálatosokról
és a Szovjetunióban lévőkről

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 26. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 JUNIUS 26.
5707 TAMUZ 8.

Pénzt, vagy életet?

Irta: Rónai Mihály András

1.

Azt már régóta tudjuk, hogy politikai rendszer, sőt történelmi átalakulás tán még soha hevenyészettebb, vegyesebb személyi garnitúrával nem indult el, mint a felszabadulás után a fasiszta klobákából és háborús gyehennából kiemelkedő magyar demokrácia. Horthyista generálisok, eckhardtista gazdák, csákyás kaszinótágok, svihák parasztiak, imrédysta kortesek, vas-könyökű karrieristák és kiéhezett spekulánsok oly tömegre lett egyszerre possibilitáris, ami nyugtalanító s megnyugtató is volt egyben. Igen, megnyugtató volt annyiban, hogy a céltudatos, de persze taktikus demokrata vezetők realizmusának — kényszerűen improvizáló realizmusának — jóvoltából mindez hű képét nyújtotta az ország pillanatnyi állapotának, melyben bajos volt képzelhető, hogy szemétdombon egyszerre csak rózsaszerű nyíljék. De nyugtalanító volt persze a látszat, hogy a koalíció a derekaktól egészen a hirtványakig terjed. Természetesen ez optikai csalódás volt csupán, melyből az érdekelteknek, kik túlságosan beléringatták magukat, egyre keserűbb az ébredés. Kezd végre határozottan — és a

véglegesség minden biztosítékával — feltisztulni a kép.

Bort szőlőből, demokráciát demokratákkal csinál végre Magyarország; legalább is elindult az uton. Rendre lemaradoznak mellőle a méltatlan utitársak; s ha egyiküknél-másikuknál most egy kissé elidőzőm, nem diestelen személyikért teszem, hanem az okulásért, melyet példájuk idehaza sokak számára tartogat.

Sokak számára... igen: *hittevéreim közül is*. Az országos politikának ezt a sugarát azért vetilem ide, a felekezeti nyilvánosság e hátsábjaira, mert fontos esemény történt: *a felszabadulás óta először esett meg, hogy zsidószármazású politikusok a magyar demokrácia vívmányainak s a köztársaság intézményeinek megdöntésére törő szándékban egy követ fujnak — egészen a dezertálásig s a hazaárulásig — a fasiszmus utóvédjeivel*. Nem sokra megyünk vele, ha rá is mutatunk e hazaárulóknak régen — esetleg már az előző nemzedékben — végbement hitehagyására, s ha a közösséget velük nemesak magyarokként s demokratákként, hanem zsidókként is megtagadjuk. Régi tapasztalat, mely változni csak nagysokára fog, hogyha zsidó-

származású ember, tolvajlásra vetemedik, nem azt mondják: „egy ember lopott“, hanem ezt: „egy zsidó lopott“. Ám ezuttal magam is kénytelen vagyok azt mondani, hogy ebben az esetben *si duo faciant idem, valóban non est idem*. Igen, ezuttal magam mondom: *ha zsidó származású ember árulja el a magyar köztársaságot, ez nem egyszerű, hanem minősített hazaárulás; ha zsidószármazású ember vétkezik a magyar demokrácia ellen s áll össze a gazemberekkel, akkor bünyösebb a többinél, kétszeresen gazember*.

Tennivalónk csak egyetlen egy lehet: rámutatni arra, hogy a zsidóság nem egységes szociológiai képződmény, hanem különböző társadalmi osztályokba tagozódik, vagyis tulnyomó többségében *épp-ugy prolétár, mint a társadalom egésze — tehát az árulónak áldozata s legszigorubb bírója is egyben*. A következő lépés pedig: megmutatni az árulók arcát és cselekedetét; és úgy megmutatni, hogy azok a társadalmilag „magasabb“ zsidó rétegek, melyeknek osztályhelyzet-metszabta vonzalmairól e mostani összeesküvés két résztvevőjének vélke oly szemérmellen félreérthetlenség-

gel beszél — *hogy ezek végre megrettenjenek s iszonyodva takarják el (ha van) az arcukat*.

2.

Jékely László és Gordon Ferenc e pillanatban külföldön excellenciás urnak szóltatnak, vigyázatlanságából e proli köztársaságnak, melytől e két ur előkelően — szinte talán rancesolya is már — disszidált. Hogy máskülönben e két ur kiesoda, afelől senki a napisajtó riportjai után bővebb felvilágosításra nem szorú!

Az egyik: Jékely László, a „szombatos“. Ezt a kiállhatatlan pozórt jól ismerem: még a nyilas világból, a jobb sorsra méltó svéd Vöröskeresztől, mint — most derült ki — *indocens in daer lupus-t*. A típus oly penetráns, a kiállás oly kalandori, hogy szinte alul van azon is, hogy általánosabb érvényű példázat lehessen. Inkább Gordon Ferenc esete áll kezhez; ám az olvasó tudni fogja, az alábbiak során hol kell majd mindenütt — kellő behelyettesítésekkel s *mutatis mutandis* — odaolvasni mellé a Jékely László nevét is. Egyik tizenkilenc, a másik egy híjján husz.

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Az infláció pénzügyminisztere, aki a szennyos áradás lecsapolása után, mielőtt még bármi is bizonyíthatóvá válnék, sürgősen s még azon nedvesen szalad ki szárítókózní Svájcba, követnek — így, önmagában is eléggé gusztustalan és meggyőző a kép. Ám mindannak, ami azóta kiderült és bizonyíthatóvá vált, megvan az a kitetlen következménye is, hogy az előkelő disszidálást meg lehetőségen lecsökkenté: a disszidens diplomatából egyszerűen anyagi szabálytalanságokon rajtakapott szaldakontista lesz, aki a rovancsolás, a felmondólevél és a policáj elől idejében kerekelt oldott. Áruházi vizesnyolcas — de nem a Wamamaker-ek, Selfridge-ek józan üzletemberi fajtajából való, hanem az a boldogtalanságra felkapaszkodott pesti procc, akinek álmaiban a legszebb áruház, a legnagyobb tőke is hiába ragyog, ha ragyogását nem egy-egy hiteles uri pertu, egy hüvöletes kormányfőtanácsosság talmi fénye aranyozza be.

Mi tagadás, ezeket az urakat a magyar demokrácia alaposan tulfizette. Ez itt például az áruházban már ügyvezető igazgatóságig vitte, s a legjobb úton volt a végső pályabér, a konszolidált méltóságosság felé, amikor a méltóságosság kegyes adományozói egyszerre csak felmondták a türelmi szerződést, sőt az igazgató urnak pusztá élete is veszedelmbe került. Soha tragikusabb, fonákabb szituációt! — hisz ez az élet mindaddig azoknak az ideáloknak buzgó szolgálatában telt el, amelyek most vérét követelték. Ám ekkor, mielőtt még a végzet betelt volna, jött a demokrácia, s az igazgató urnak, ki már inkább volt hol, mint eleven, visszaadta az életét. Emberré, honpolgárrá ütötte megint, sőt be sem érte ennyivel: e kormányfőtanácsosságon mindaddig tul nem menő becsvágnak diszül odaadta, amije volt, minde né: képviselőt, minisztert, követet csinált belőle, akiből az elmúlt rezsimben egyik sem lehetett volna soha — s aki a demokráciának mind- ezért azzal fizetett, hogy anyagilag meglopja, majd politikailag elárulta.

Az utóbbi megállapítást fogalmazhatnám kevésbbé indulatosan — és teljesebb pontossággal — úgy is, hogy

Gordon Ferencben és Jékely Lászlóban helyreállt az egyensúly. Anyagilag a zsebében és érzelmileg a lelkében. Abban a lélekben, amelynek a pusztá élet s iz emberméltóság megmentése, a demokrácia képviselői mandátuma, miniszteri tárcája és követi megbízólevele mind nem volt igazi kielégülés, az ifjúkor álmait s a férfikor vágyait betöltö. Azt most kapja csak meg, odakünn, azoktól, kiknek kezéből egyedül valódi és hiteles: az élet koronájának, a kormányfőtanácsosságnak egykori kegyes adományozóitól, tegnapi gyilkosaitól, akik talán most mégis helyreállítják vele a türelmi szerződést, hiszen utóvégre is hű maradt, semmi kutyakorbács el nem kergethette tőlük, Horthy-Magyarország uraitól. Utánuk szökött az emigrációba is, kéjesen nyüszítve a pihenő korbács, a simogatásra enyhült gyűrűs kéz elé — mert... Igen: mert kutya volt.

Kutya volt, s nem lett belőle sem szalonna — azaz: hogy mondjuk csak rezignáltabban: ember volt. Nem gondolkodó fő, nem moralista lélek: ember csupán, szomorú közember, társadalmi lény, akit — a marxizmus könyörtelen érvénye szerint — az osztályhelyzete determinál. S itt, ezen a ponton kellene, hogy a Gordon igazgató ur és a Jékely ügyvéd ur esetéből idehaza sokak számára váljék okulás — már amennyire az ember egyáltalán okulni tud.

3.

Az a barátom például, az az egykori munkaszolgálatos bajtársam, aki annakidején ott mellettem, a rohadt almon sirva fogadkozott, hogy Istentem, csak még egyszer csak még egyszer emberszámba vessék, csak még egyszer végigmehetne az utcán, csak még egyszer láthatna fürdőszobát és angol wc-t — ez a barátom például nem okult. Habozás nélkül — s nem kevesedmagával — megtenné ugyanazt, amit Jékely és Gordon; sőt ő már idehaza is disszidált.

Találkoztam vele a minap, belessékelt az autójába, kivitt a villájába, megkínált egy ebéddel, amelyet három éve nem ettem — és megint, megint csak sirva fogadkozott. Hogy ezt — nem az autót persze, nem a villát és az ebédet, hanem ezt, ezt, „ami itt folyik” — nem lehet kibírni.

Hamleti arcot vágott és hamleti kérdéseket tett fel nekem. Miért él ő, miért dolgozik, mi lesz öbelőle? Alighanem az adóját sokallotta, vagy azon volt elkeseredve, hogy késett az árukiutalása, avagy üzemi bizottságot tettek a gyárába. Ő, aki türelmi adóban — és vérben és gyászban — az ellenforradalomnak ezerannyit fizetett: ő, aki — nem is oly rég — árut nem is kaphatott. Ő, aki maga invitálta egykor — földig hajolva s pénzt-páripát-feleséget kínálva — saját kirablóit aladárnak a gyárába, mámorosan a megtiszteltetéstől, hogy kegyeskednek „árjásítani” az üzemet, melybe — mit nem adott volna még három éve — ha a lábát egyáltalán beteheti. A szeme azért fel-felcsillant közben: amikor „rémmuralomról” beszélt s az amerikai rádiót idézte. Aztán csak ugy vicsgott, mondván, hogy „a Ríkósinak mi esoda autója van”. Ő, aki nem veszi észre, hogy azokkal hallgatja együtt az amerikai rádiót, akik ugyan- ezért pár éve halálra keresték; ő, aki — a saját autójáról nem is szólva — természetesnek, sőt a világ isteni eredetű rendjének tartotta, hogy Horthy Miklósnak és minden egyes miniszterének, családtagjainak, sőt bridszpartnerének délelőttre, délutánra és estére külön-külön, trottör, beige és estélyi autója legyen. Ő, aki azt hiszi (a szerencsétlen), hogy az antiszemizmus, vagyis az az egyetlen momentum, ami lehetetlenné tette a fasizmusban való aktív, sőt lelkes részvételét, a fasizma rendszernek csupán ostoba melléfogása, véletlen hibája volt, nem pedig a hanyatlásában bestiálissá züllő kapitalista rendnek egyrészt organikus eleme s önmagán könnyítő fogása, melytől többé el nem tekinthet, másrészt az egyre nehezebben félrevezethető tömegek felé immár egyetlen és utolsó villámhárítója. Szegény fej! Neki, személy szerint például két testvére volt. Az egyiket megölték a nyilasok, a másiknak „jól megy” valahol Svájcban, ahová idejekorán kivándorolt, seftelni. A halott öccsét régesrég elfeledte: sorsa néki nem intelem. Az élő, a seftelő, az odakünn nála is jobban kereső bátyját emlegeti naponta: ő a példa, ő a biztatás. Lutherként áll — de a kassza előtt: „Hier stehe ich und kann nicht anders!” s ha a kérdés — „pénzt, vagy életet?” — ne adj' Isten, felvetődnek, ő gondolkodás

nélkül halna hősi halált a kasszakulcsért.

...Valóban csodálatos az öreg Machiavelli intelmének mélysége, amikor így szól a Fejedelemléhez (II. Principe, XVII. fejezet): „Legkivált attól őrizkedjék Felséged, hogy alattvalóinak javait érintse — mert az emberek hamarabb elfelejtik az édesapjuk halálát is, mint a vagyonuk legkisebb sérelmét.”

4.

Ha nem riasztana vissza a szörnyű kép, már-már azt mondanám: Isten ujjá volt, ami Hitler antiszemitává tette, illetve a fasizmust antiszemizmussal ötvözte. A zsidók milliói pusztultak belé, mégis, épp e grandiózus mártíromság volt az, ami a zsidóság ügyét ismét összekapcsolta az emberiség ügyével, s egyuttal így fordította el róla eleve az antiszemizmusnak azt az egyetlen forráját, amely — először, amióta az emberiségnek történelme van — többé-kevésbé még jogos is lehetett volna tán. Semmi kétség benne ugyanis, hogy ha nem így történik, akkor az egyes nemzeteken, illetve osztályokon belül a zsidóság is aszerint foglalt volna állást a fasizmushoz, mint „árja” felebarátai: vagyis ki-ki a maga osztályhelyzete és egyéni hajlandóságai szerint. Tehát kétségtelenül adott volna hősokeket és mártírokat az antifasizista küzdelemnek, amint hogy így is adott, s amint hogy a zsidóság minőségi legjava ezen a téren így is a világ minőségi legjavával együtt antifasizista volt — sőt, mivel a zsidóság többsége a proletariátus és az értelmiség, kétségtelen, hogy ez az antifasizista rész lett volna a többség. Ugyanekkor azonban éppily kétségtelen, hogy mivel a kapitalizmusban a zsidóságnak mindenütt és mindenkor tetemes és reprezentatív szerepe volt, ez az osztályhelyzet a zsidóságnak szímszerű kisebbségét, de ha talmi többségét a fasizmus oldalára determinálta volna. A bukástól a fasizmust persze ez sem menthette volna meg, — de elképzelni is rossz azt az erőgyarapodást, amit számára jelentett volna, ha a NSDAP szervezkedését nem csak a Krappék s a Thyssék, hanem a Rothschildék s a Bleichröderék pénze is segítte, ha a hirharang kötelébe a zsidó reklám-tehetség egy-egy Göbbelje is belecsimpaszkodott, s ha zsidó „urigyerek” is tölgyfalombos tisztéként kompenzáltak volna a

fronton ugyanazt a születési kútját, amelynek „gyalázatát” már apáink is hőiesen, vérrükkel mosták le 1916-ban Verdun alatt. Az ilymódon valamelyest meghosszabbított háboru végére óhatatlanul bekövetkezett volna az a helyzet, hogy a szabadságát halálban véráldozattal visszavitt emberiség — a világtörténelemben először — végre némi joggal utálhatta volna a zsidót. Nem teljes joggal persze, ha az osztályhelyzete s intelligenciája szerint eredendően antifasiszta zsidó többségre gondolunk — de ismerjük az általánosítás erejét, mely még csak növekszik, ha módja van külsőleg legmutatósbab, reprezentatív hatalmi réteg magatartásából általánosítani.

Ha minden atyánkfia élete árán is — de ettől óvott meg bennünket az Isten. Idáig valahogy csak elvezérelt; most már rajtunk áll, hogy a magunk lábán mint megyünk tovább.

5.

A zsidóság ügye a világ szemében többé nem automatikusan egy az emberiség ügyével; nem irracionális erőkn, hanem magán a zsidón múlik most, hogy továbbra is egy maradjon vele. Pontosabban: azon a zsidón, aki a zsidóságon belül kisebbség ugyan, de akit anyagi ereje e gyarló világon reprezentatív elemmé s minden általánosítás példatárává avat — tehát: a gazdag zsidón. A gazdag, illetve a kapitalista lelkialkatu zsidón, akinek számára az elképzelhető legnagyobb kísértést jelenti, hogy osztályhelyzetének determinációs vonzása egyelőre egy darabig ismét szabadon érvényesülhet, mivel a virulens, de meggyengült fasizmus pillanatnyilag odáig zuhlott, hogy átmenetileg ismét szóbaáll vele. S a kísértés annál nagyobb, meri a megkísértett lelkiismeret (ha van) még, meg is nyugtathatja magát, még pedig csalóka példák és tetszetős balhiedelmek egész tömegével, hogy hát mi is az „igazi demokrácia”. (Ilyenkor, „igazi demokrácia” gyanánt, rendszerint a laissez faire elvére, a szabad versengésre gondol — tökéletesen elfeledve, mint torkolt ez legutóbb is, s kivált az ő gyászára, a laissez tuer gyakorlatába, szabad öldöklésbe szerte a világon.)

Az eszemmel tehát e perc-

ben nagyon is felérem, hogy az osztályharc Hitler előtti hadállásai, sőt az eredeti 19. századbeli hadállások pillanatnyilag — de hangsúlyozom: csupán átmenetileg! — helyreálltak, tehát a kellemes tévhitbe ringott zsidó gyáros végre „tisztá lelkiismerettel” drukkolhat az atombombának a Dunaparton s Jékely ügyvéd ur és Gordon direktor ur végre ismét „jó magyar ember” gyanánt nyerhet kihallgatást Nagy Ferenc ajánlására Eckhardt Tibornál. Sőt — szintén csak az eszemmel — el tudok képzelni ma már ilyenformán egy szerencsére csak elméleti lehetőségű, vagyis csupán az ellenfél nagyobb orején meghiusulásra ítélt ellenforradalmat is, melyben Iléjjas Iván és Chorin Ferenc vállalva törnének be Dévénynél s a nemzetes urak paraszt- és munkásyilkolásaihoz kormányfőtanácsos urak szállítanak a kötelet.

De ugyanez — s még mindig csupán az eszemmel — meg nem foghatom, miye marad a zsidónak, akár a leggazdagabbnak is, ha az eszt elveszti. Igen: göröcsen kapaszkodom az egész gondolatör szigoruan racionális indokaiba — mert ha morális motívumokkal eszmélek egy típusra, mely életét köszönheti annak, aminek most életére tör, ezt a pár sort az indulatától bevégezni sem tudnám. Pedig muszáj — és így muszáj:

Amit elmondottam, a legfontosabb mondanivalónak tartom, amit a zsidóság fórumán magyar írónak ma el kell mondania, ha zsidó. A világtörténelem első és egyetlen indokolt — részben indokolt antiszemitizmusának lehetőségére kellett rámutatnom. Annak a néhány zsidónak tehát, aki megkockáztatja, hogy a világ szemében a zsidóság ügye nemzetnek s emberiségnek ügyével (bármily igaztalan általánosítás révén is) szembekerüljön — annak az apja halálát is feleldőnek, az Isten legyen irgalmas!

Amit Mindszenty kevesel . . .

Irta: SÓS ENDRE

I.

A Független Magyarországban olvassuk, hogy Mindszenty József hercegprímás (vajjon időszerű-e e cím tovább használata az esztergomi bíboros-prímás számára a felesleges címektől megszabaduló demokrácia korszakában?) különös választ adott a bécsi Welt am Abend munkatársának, aki a zsidókérdés iránt érdeklődött a magyarországi katolicizmus egyházi fejénél.

A bécsi újságíró a következőket kérdezte:

— Hogyan itéli meg Eminenciád a nyolcmillió zsidó, s ezek között hatszázötvenezer magyarországi zsidó kiirtását?

Mindszenty József hercegprímás így felelt:

— Tudomásom szerint, Európában csak ötmillió zsidó halt meg. És ebből mindössze négyszázezer a magyarországi . . .

II.

A Haladás hasábjain olvassuk — Zsolt Béla kitűnő cikkében —, hogy Mindszenty József nemrégiben beszélgetést folytatott a zsidókérdésről egy angol újságíróval. „Már most leszögezzük, hogy semmiféle cáfolatnak nem adunk helyet, mert Mindszenty kijelentésének hiteltelenségét a legmegbízhatóbb tanubizonyságok támasztják alá.”

Mit mondott Mindszenty József az angol újságírónak?

— A Horthy-rezsimben a zsidók gazdaságilag gyötörték a keresztény magyar népet, a háboru befejezése óta pedig politikailag gyötörik.

III.

Ezeket mondotta az esztergomi bíboros-prímás egy bécsi és londoni újság tudósítójának.

En, Mindszenty József számára az európai zsidóság katasztrófája és a magyar zsidóság tragédiája két

szóban foglalható össze. Az egyik szó: „csak”. A másik „mindössze”.

Határozottan úgy fest ez a két szó, mintha Mindszenty József keveselné az európai zsidóság pusztulását és a magyar zsidóság kivesését.

A részvét, a felebaráti szeretet, az emberi együttérzés ellen szavával sem találkozunk a Welt am Abend számára adott nyilatkozatában, amely majdnem úgy hangzott, mint néhány vádolt kijelentése a nürnbergi nemzetközi törvényszék, vagy a budapesti népbírósg előtt. Göringék és Szálasiék beszéltek ehhez hasonló könnyedséggel és kézlegységgel a zsidóságnak a világtörténelemben példátlanul álló tömegtragédiájáról!

A pápa másképp beszélt a zsidóság szenvedéséről és mártíriumáról. Az amerikai, az angol és a francia katolicizmus egyházi képviselői is más hangon és más modorban nyilatkoztak arról, ami a zsidósággal történt. A katolikus egyház általában nem valami nagy lelkesedéssel sietett a világ demokráciájának alátámasztására, de azért Mindszenty József megnyilatkozásai kétségtelenül egyedülálló jelenségek. Ilyen nyíltan fasiszta álláspontot talán egyetlen más főpap sem foglalt el, kivéve Sztepinacs érseket, Hitlerék zágrábi magasztalóját.

IV.

Ami pedig a londoni újságíró előtti nyilatkozatot illeti: az fasiszta és neofasiszta „hitvallás” egyellen mondalba sűrítve!

Mindszenty József hercegprímás tudja, hogy a Horthy-rezsim Orgovánnyal, Izsákkal, numerus clausus-szal kezdődött és — a zsidók fokozatos gazdasági kiszorításán keresztül — az 1944-es numerus nullus-ba torkollott.

Nem a zsidók gyötörték a keresztény magyar népet, hanem azok a földesurak, akikkel Mindszenty József együtt siratja felosztott földjeit és akik a Horthy-korszakban minden módon és minden eszközzel megakadályozták a föld népének felemelkedését. A zsidók — néhány nagykapitalista kivételével — sorjában maguk is az áldozatok közé kerültek!

Most pedig nincs Magyar-

HAJÓS RÁDIÓ

VILAMOSSÁGI és
MŰSZAKI VÁLLALAT
V., SALLAI IMRE-
UTCA 11. TEL.: 126-893.
EXPORT-IMPORT.

országban politikai gyötrés. Hiszen a keresztény magyar nép földhöz jutott és megkapta az emberi életlehetőség megteremtésének minden előfeltételét... A vallás szabadsága szempontjából sem lehet kifogás. A magyar demokrácia odáig ment a templomi szöszék tisztelete kerén, hogy még a Mindszenty József szónoklátaival hasonló politikai demonstrációk kiküszöbölésére sem alkalmazott rendészeti eszközöket.

V.

Nem szeretünk erős kifejezéseket használni, de Mindszenty Józsefnek az angol újságíró előtt tett kijelentései: a magyar demokrácia nyílt becsümlésével egyenlők. A hiboros-primás a legnehezebb napokban beállt a magyar demokrácia külföldi befeketítői közé.

Mi a célja? Azt hiszi talán, hogy külföldi „nyomással” szeresheti vissza a felosztott földbirtokokat? Vajjon szabad-e egyáltalán a keresztény magyar nép kezére jutott földbirtokok visszavételére törekednie a magyar katholicizmus egyházi fejének?

Mert — beszéljünk nyíltan! — a földkérdés a rugója Mindszenty József egész politikai szereplésének!

A zsidókérdés folytonos felvetése elsősorban azt a célt szolgálja, hogy elterelje a figyelmet a primás igazi szándékairól. Ismerjük már ezt a receptet. Nem új és nem eredeti. Viszont a multban ideig-óráig több ízben bevált.

VI.

Mindszenty keveseli a zsidók pusztulását. Ugyanakkor sokalja a földbirtokreformot. A két gondolat összekapcsolása — tipikusan fasiszta színezetű koncepció.

A magyar köztársaság vezetői jól teszik, ha gondosan ügyelnek a szellemi ellenforradalom erőire! Mindszenty József — sajnos! — közép-pontja és kisugárzója ezeknek a szellemi ellenforradalmi energiáknak!

Értesítés!

A békéscsabai kongr. izr. hitközség Elöljárósága

ezúton is értesíti mindazon családtagokat, hozzátartozókat és velünk együttérzőket, hogy az „Auschwitzban” mártír-halált halt drágáink emlékére június 26-án, csütörtökön d. e. 10 órakor gyászünnepeket tartunk az izr. temetőben. Intézközött.

Érettségi a Zsidó Fiu- és Leánygimnáziumban 1947-ben

Nem óhajtok szokványos érettségi tudósítást írni, annál kevésbé, mert az iskola, — a Zsidó Fiu- és Leánygimnázium nem mutatja a közhelyszerű érettségi-izgalmakat és puskázásokat. A folyosók üresek. Bent a teremben durván gyalult asztalok előtt szép, szomorú szemű zsidó lányok ülnek.

Simára fésült hajjal, fehér nyerselyemi bluzban, fekete szoknyában, izgalom nélkül, tárgyilagosan ültek és feleltek. Azzal a tudattal léptem ide be, hogy jól-rosszul bemagolt érettségi tételeket fogok végigutakozni, s nemsokára azon vettem észre magam, hogy színes, érdekes és egyéni hangszelvényű esszéket hallok Babitsról, József Attiláról, Vörösmartyról. A multtól eltérően nem Beöthyt és nem Pintérét kivonatolták, hanem marxista analízist adták egy-egy költő munkásságának és egyéniségének. Érezni lehetett, hogy nem hevenyészve összeeszkáposított érettségi puskákból készült, hanem ezekhez az előadásokhoz az előkészületek évek óta folytatták és nem „slagvortokból”, hanem jegyzetekből tanulnak.

Társalgásszerűen mondtak véleményét írókról, művekről és eseményekről. Most mutatkozott meg annak az eredménye, hogy a tanárok nemcsak leckéket adtak fel a diákoknak, hanem szempontokat is mellékeltek hozzájuk. Tudnak, nagyon tudnak ezek a diáklányok. Meglát- szik rajtuk, hogy nemcsak az órákra, nemcsak a tanároknak tanultak, hanem önmaguknak is. De 1947-ben az érettség minden iskolában, így természetesen a Zsidó Gimnáziumban is, nemcsak a diákok vizsgája, hanem a tanároké is. Lehet a diák akár milyen makacs és akár milyen asszociális, egyéni figura, a jó tanár feltétlenül befolyásolja gondolkodását és világnézetét. A diák felelete áruelőn mutat a tanár világnézete felé is. És ha ebből a szempontból mérlegeltem az elhangzott feleleteket, akkor meg kell állapítanom, hogy a Zsidó Gimnáziumban a legdemokratikusabb és legprogresszívabb szellem uralkodik. A lányok ugyanolyan természetességgel, mint három-négy évvel ezelőtt Herczeg Ferenc vagy Gulácsy Irén nevét ejtették ki, beszélnek ma osztályharcáról, gazdasági alapépítményről, Sztálini-nemzetiségi elvről.

A fiuk érettségijén az egyik jól megtörtént, keménykötésű ifjú az ősi magyar társadalomról Engels és Molnár Erik műve alapján számol be, de ugyanolyan jól tájékozott a magyar zsidóság multjában is. Pontos adatokat mond a XVIII. és XIX. század zsidóságának fokozatos szaporodásáról, olyan tényeket és részleteket, amelyek még az elnök előtt is újdonságnak hatnak.

A progresszív szellem és zsidó

magatartás harmonikus egybeolvasztása mellett a Zsidó Gimnáziumban gondosan ügyelnek arra, hogy a zsidó diák tökéletesen beszéljen angolul. A fiuk beszélgetés közben elmondották, hogy anak is kell tudnia folyékonyan beszélni angolul, aki a VIII-ban 4-est akar kapni, mert hiszen, ha nem tudna beszélni, akkor már a VII-ben elbukott volna. Az érettségien angol irodalomtörténetet, a modern irodalmat és annak zsidó vonatkozásait is ismernie kell a fiuknak. Az egyik maturandus angol érettségi tétele „Disraeli és a zsidóság viszonya” volt.

A felszabadulás után azt hitük, hogy a zsidó ifjuság évekig nem fogja tudni kiheverni azokat a lelki sebeket, amelyeket a gettóban és a lágerekben kapott. Amikor először ültek be az iskolapadokba, még rájuk illett ez a jellemzés: a „lágerek népe”. Jó két év telt el azóta. A tanárok munkájának eredményeképpen a „lágerek népéből” a zsidó diákság ismét a „Könyv Népe” lett: zsidóságával, egybe- forrva, a progresszivitás szellemében küzdve jövőjének kialakításáért. A Zsidó Gimnázium leány és fiu diákjai tudásból és demokráciából egyaránt jelesen értelek.

GERVAI SÁNDOR

Mozart-operabemutató és Händel-oratórium a Goldmark-zeneiskola évszázó hangversenyén

A Pesti Izr. Hitközség „Goldmark Károly” zeneiskolája még hátralevő két évszázó hangversenyén szokatlanul nagyarányú zenei teljesítményeket mutat be: június 26-án, csütörtökön, az operaszabadiskola keretében Budapesten először szólaltatja meg Mozart nagy korszaka előtti utolsó ifjúkori operáját, a *Zeide*-t, július 2-án, szerdán pedig Händel első bibliai oratóriumát, az *Esztert* adja elő kamaraszíni előadásban, mindkét előadást Fraknói Károly karnagy-tanár vezetésével. Az énekes-együttes tagjai: Fényes Gizella, Ferenczi Erzsébet, Mehler Hella dr. Blau László, Nemes Zoltán, Sebő László és Waldmann Tibor. Közreműködik a kibővített kamarakórus. Az előadások a Fürst Sándor-u. 21/b alatti kultúrteremben 1/2 órával kezdődnek.

Külön felhívjuk a figyelmet arra, hogy az *Eszter* előadásának napja — a kibocsátott műsorokkal szemben — nem július 1-e, kedd, hanem július 2-a, szerda.

Mindkét előadás díjtalan.

Parókák, frizettek

FAJMÜTEREM,
Mária Valéria-utca 17.
Lánchídnál.

A pestkörnyéki községkerület alakuló ülése

Június 8-án a pestkörnyéki hitközségek az Országos Iroda közgyűlésének határozata alapján megalakították a pestkörnyéki önálló községkerületet. Az alakuló ülés színhelye Újpest volt, ahová elküldték képviselőiket Pestszentlőrincből, Kispeszt, Pestszentlőrinc, Budafok, Csepel és Saslalom hitközségei.

Schwarz Jenő, az Újpesti Izr. Hitközség elnöke nyitotta meg az ülést. Rámutatott arra a szomorú tényre, hogy a deportálásban a pestkörnyéki hitközségek szenvedték el a legnagyobb veszteséget. A megmaradtaknak szorososan össze kell fogniuk, hogy egységes fellépéssel befolyást nyerjenek az Országos Iroda irányításába.

Dr. Krisztháber Béla pestszentlőrinci főrabbi Istén áldását kérte az értekezlet munkájára, majd dr. Murányi Miklós újpesti mb. rabbi kegyeletos szavakkal emlékezett meg a mártírhálát halt dr. Friedmann-Dénes újpesti, dr. Bande Zoltán kispesti és dr. Eisenberger Gyula gödöllői főrabbiokról.

Az ülés további során értékes felszólalások hangzottak el Gergely Nándor, Herczeg Sándor, Hernádi József, Hollós József részéről, hitközségeik nevében mindnyájan hangsúlyozták a megmaradt pestkörnyéki zsidóság egységének szükségességét.

A községkerület munkájának ismertetése és annak megvitatása után a kerület elnökevé egyhangúlag Kerti Lászlót, az újpesti hitközség alelnökét, kihívták elnökökké dr. Berg József kispesti főrabbit választották meg. A községkerület szervezetének kidolgozására nyolctagú végrehajtóbizottságot választottak.

Kerti László megköszönte a feléje irányuló bizalmat és örömet fejezte ki a felett, hogy dr. Berg József személyében rabbi lehet a munkatársa. Dr. Berg József zárószavaival ért véget az ülés.

Kivándorlók!

Használt és új

Hajókofferok és bőröndök

nagy választékban.

WEIL Népszínház-26 utca 26

Telefon hívó: 136—816

Kerti székek,

asztalok, sörkimérő pultok, jégsekrenyek, billiárdok

olcsón

Rosenfeld

Telefon: 139-274

VIII. NÉPSZÍNHÁZ-U. 31.

Csak a demokrácia megerősödésével képzelhetjük el a zsidóság létét — mondotta Stöckler Lajos, a „Zsidó Egység” Pártjának nagygyűlésén

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt június 22-én, vasárnap délelőtti nagygyűlést tartott a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, melynek tárgya a Pesti Izr. Hitközség részletes munkatervének ismertetése volt.

A nagygyűlést dr. Pásztor József a megjelentek üdvözlésével nyitotta meg, majd kifejtette, hogy a „Zsidó Egység” Pártjának legfőbb célja a zsidó testvérekben felkelteni az egység szükségességének érzését. Ma, amikor még mindig nehéz

időket élünk, bűn a széthúzás. Mindenképen indokolt tehát, hogy a maradék magyar zsidóság fogja össze erőit. A magyar zsidóság úgy érzi, itt az ideje az újjáépítés folytatásának. Hogy mik a tervek, milyen elgondolások vezetnek a hitközség vezetőségét ebben az újjáépítésben, annak részletezése a mai nagygyűlés tárgya. Felkérte Stöckler Lajost, a Pesti Izr. Hitközség elnökét, adjon részletes beszámolót a hitközség nagyszabású programjáról. Erőtlen taps és lelkes eljenzés fogadta

Stöckler Lajost,

a Pesti Izraelita Hitközség és az Országos Iroda elnökét, amikor szólásra emelkedett. Nagyhatású, mintegy másfélórás beszédében a zsidó közélet és a hitélet minden részletére kiterjeszkedett.

— Zsidó Testvéreim! A Pesti Izraelita Hitközség választása előtt vagyunk — kezdte beszédét Stöckler Lajos elnök. — A választást megelőző időszak az ígéretések ideje szokott lenni, a felelőtlen ígéretések szaka és ha mi, a felelős vezetők, szólunk, akkor nem élhetünk, nem is akarunk élni azzal a lehetőséggel és szokással, amellyel a választási pártok általában élnek. A mi ígéreteinknek csak komolyaknak, felelősségtől áthatottnak szabad lenniük. Csak olyant vállalnunk, amit teljesíteni is tudunk és akarunk.

Nagy az élénkség a Pesti Izraelita Hitközség területén. Sokkal nagyobb, mint volt máskor. Ez a mostani azonban már túl megy azon a kereten, amelyet egészségesnek lehet nevezni. Tulmaga a zsidó falakon, kimegy az utcára, olyanok beszélnek zsidó ügyekről, akiknek ezekhez semmi közük nincs. Olyanok beszélnek, akik örömmel látnák, ha a zsidóság ismét a széthúzás útjára lép. A mi választási pártunknak az a legfőbb teendője, hogy ezeknek a törekvéseknek gátat vessen, a zsidó tábori egységben tartsa, mert nem engedhetjük meg, hogy játékok folytassanak a betegeitől zsidósággal, azt politikai eszközül, játékszerül használják fel és olyan sebekben vágkálnak, amelyeknek gyógyításán évek óta fáradozunk. Kötelességünk nem a sebek felszakítása, hanem azok gyógyítása. (Taps.) Azt hiszem, nincs közöttünk olyan, akinek ne volna sebei. Mi ugyanugy látunk, ugyanugy érzünk, ahogy Önök, bennem is vaskodnak az érzések, amikor

zsidóügyről van szó, vaskodik a meggyűlölet, a meggyalázott zsidó ember érzése, de ugyanakkor a jobb életet biztosítani akaró érzés is, mert ha egész életre gyászra is íteltünk, élünk, életünket úgy kell berendeznünk, hogy élni is lehessen. De ezekkel az érzésekkel vissza élni lelkiismeretlenség. (Ugy van! Ugy van!)

Az eredményt letagadni nem lehet

— A Pesti Izraelita Hitközség mai programja nem hasonlítható össze a korábbi hitközség programjával, mert hiszen a hitközség 1944-ben megszűnt létezni. Adva volt egy kifosztott, agyonmartyartott, erősen megfogyatkozott közösség. Ezt a hitközséget, a zsidóságot egyetlen átfogó szervét, újból életre kellett hívni, fel kellett építeni, mert a szétszóródottságban élő zsidóság enélkül nem létezhetett. Ezt az újjáépítést végezte el a mai hitközség (hosszantartó eljenzés), attól a tudattól áthatva, hogy a zsidóság életében számtalanszor fordultak elő katasztrófák, pusztítások, de ahol zsidók éltek, a hitközségek megmaradtak. Hiba beszélni, az eredményt letagadni, meg nem történtté tenni semmiféle propagandával, röpcédulahadjárral nem lehet. A Pesti Izraelita Hitközség intézményei állnak, állani fognak, mert akarjuk, hogy álljanak. (Viharos taps.) Azt kérdezték egyesek a felszabadulás után, hogy mi szükség van negytelekre, Talmud-Tóra-

egyletekre, mert hiszen ezek, az ő felfogásuk szerint, túlhaladtak intézmények. Mi az említett szervek iránti érdeklődésből azt láttuk, hogy ezekre igenis szükség van, a zsidóság egyeteme azt kívánja, hogy a hitközség intézményei életre hívassanak és fejtsék ki áldásos tevékenységüket. Mi szisztematikus munkával, minden ellenkező törekvessel szemben azon fáradoztunk, hogy a hitközségeket felélesszük. Ezzel a munkával leraktuk a jövő zsidó élet alapját és nyugodtan nézhetünk a jövőbe, mert a felekezeti intézmények teljesíteni fogják feladataikat. A változott viszonyok mind nagyobb munkát rónak a hitközségi szervekre. Szükség van minél nagyobb tömegek bevonására, mert elkövetkezik az az idő, amikor a hitközség szervei a maguk erejére támaszkodva fogják elvégezni magasabb feladatukat. (Eljenzés és taps.)

— Olyanról is beszélnem kell, ami súlyos terheket jelent a közösség tagjai és a vezetőség számára, hiszen építeni csak anyagi eszközök birtokában lehet. Legelőször tehát az adózásra térek rá. Beszélhetnék másról is, ígérhetnék sok mindent, adhatnék programokat, amelyeknek sorsa bizonytalan, de én először az adóztatásról akarok megemlíkezni. A hitközség éppúgy, mint minden szervezet, csak úgy létezhetik, ha a közösség tagjai vállalják a terheket, amelyekkel a programok megvalósíthatók. A múlt adózási rendszere már nem megfelelő. Mi a zsidó tömegek bevonásával akarjuk megvalósítani programunkat és annak segítségével óhajunk építkezni. Azt akarjuk, hogy igazságos, az élettel számoló adórendszer jöjjön, olyan, hogy a terhet mindenki szívesen vállalja, mindenki érezze, tudja, hogy keservesen megkeresett és engedett állírtját tisztességesen, becsülettel fogják felhasználni arra, amire valóban szükséges. (Helyeslés.) Nem a pénz előjára akarja felépíteni a hitközség vezetősége — a maga programját, nem azoknak óhaját nagyobb megtiszteltetés adni, akiknek véletlenül több pénzük van, hanem azoknak, akik verejtékkel végzik tisztos

munkájukat. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ki akarjuk küszöbölteni a régi idők kővetltségeit. Azt akarjuk, hogy azok jussanak szerephez, akik a zsidó közösségért akarnak dolgozni áldozatos készséggel.

Templomok — iskolák

— És ha megteremtettük az anyagi bázist, akkor folytatni akarjuk a felszabadulás után megkezdett rohamunkat. Rendkívüli időben kezdtük meg a munkát, de a teljesítmény is rendkívüli volt. Köztudomású, hogy az intézményeink már 1945-ben működtek, ugyancsak köztudomású, hogy az elnyomult években raktárul, istállólól használt templomaink a felszabadulás után alig két héttel rendbehozva ismét megnyitultak. Ezután sor került a többi intézményre is. 1945 elején a Pesti Izraelita Hitközség tanácsmelyzete lyukas cipőben, rongyos ruhában járt a várost, hogy összeszedje az elhagyott gyermekeket. Az 1945-46 tanévben a hitközség iskolái megkezdtek működésüket, még ha a tantermek berendezetlenek voltak is és a tantereknek nem is volt fizetésük, 1946-ban már jobb körülmények között, de még mindig fűtetlen tantermekben, székek nélkül léteztek az iskolák, de így is végezték hivatásukat. Minden nehézség és küzdelem ellenére a tanulók száma messze felülmulta a békeévek létszámát. (Eljenzés.) Ezeknek az iskoláknak a fenn-tartása, fejlesztése legelsőrendű feladata a Pesti Izraelita Hitközségnek. Ezzel párhuzamosan, talán még fontosabb a főváros más iskoláiba járó tanulók nevelése, zsidó közösséggé való egybefogása, összetartása, amit nekünk a legmesszebbmenően teljesíteni kell.

Ifjusági ügyosztály

— Tervünk szerint minden újszülöttet születése napjától elkísérünk életútján mindaddig, amíg ez a mi feladatunk. (Eljenzés.) Ennek előmunkálatait már elvégezték a legkiválóbb zsidó szakértők, tanácsok, mert az elmúlt évek súlyos hibáit minden körülmények között meg akarjuk szüntetni, akár tetszik ez egyeseknek, akár nem. (Eljenzés.) Az ifjuság összefogását a Pesti Izraelita Hitközség keretében magának az Ifjuságnak bevonásával külön ügyosztály fogja végezni, de ugyanígy új lehetőségeket, munkakalkalmakat akarunk teremteni az idősebb zsidó asszonyok és férfiak számára is.

— Megcáfoljuk azt az állítást, hogy a pesti zsidóságot nem érdeklik a saját ügyei. Soha elő nem fordult, soha nem tapasztalhattuk, hogy ekkora tömeg vegyen részt a vasárnap délelőtti feladózva, választói gyűléseken. Annyan vannak ezuttal is jelen, ahányan a régi időben együttvéve nem is szavaztak. Most körülbelül ötvenezer ember fog a választói urnák elé járulni.

OPTIKA • REICH • FOTÓ

VIII. RÁKÓCZI-UT 19 URÁNLÁNÁL

DIOPTRIÁS SZEMÜVEG KÉSZÍTÉS
NAPVÉDŐ JAVÍTÁS

A zsidóságnak ki kell vennie a részét az ujjáépítés munkájából

— A zsidó asszonyoknak, férfiaknak ki kell venniük részüket az ujjáépítés munkájából, mert kell, hogy bekapcsolódjanak az ország hároméves ujjáépítési programjába. Másképp a magyar zsidóság élete el sem képzelhető, mint szervesen beilleszkedve az ország életébe. Építünk kell, mert csak az újra felépített országban tudjuk önmagunkat is felépíteni. (Helyeslés.) Csak a demokrácia meg erősödésével képzelhetjük el a mi létiinket. Ugyanolyan ütemben akarjuk azonban a mi ujjáépítésünket megvalósítani, mint ahogy az ország ujjáépítése megtörténik. A felszabadulás után egyetlen pillanatig sem ringattuk magunkat illúziókban. Nem hittük, hogy a millió és millió reakciók, fasiszta és gyilkos egyszerűen ártalmatlan bárány lesz. (Ugy van!) Egy pillanatig sem hittük, hogy a mi életünk nyugalmas lesz, de hittük és hisszük, hogy el fog és el kell jönni annak a helyzetnek és időnek, amikor nem lesz ember és ember között különbség, amikor a munkateljesítmény lesz a döntő és ebben a korszakban mi, zsidók is megtaláljuk a magunk biztonságát, megbecsülését és megélését.

(Élénk éljenzés és taps.) Tudtuk, hogy mi vagyunk azok, akiknek olyan súlyos áldozathozatal után még további áldozatokat is kell hoznunk. A maradék magyar zsidóság a felszabadulás után meg is hozta a maga áldozatait. Ez abban a csodálatraméltóan türelmes magatartásban, megértésben mutatkozott, amellyel tudomásul vette, hogy egyelőre kénytelen beérni az igényeinek lassabb ütemű teljesedésével, mert megértéssel viseltetik azok iránt, akik ebből az országból újra országot akarnak építeni; megértéssel viseltetik a demokrácia téglahordozói iránt. Ez a megértés meghozza majd a maga gyümölcsét. Ez nem elv-feladás, hanem a józan ész politikája. Ha áldozatot vállaltunk a felszabadulás után, akkor áldozatot kell vállalnunk továbbra is mindaddig, míg egyrészt ez az ország eleget tud tenni kötelezettségeinek, másrészt amíg a magyar zsidóság a maga csodálatraméltó magatartásával az őt megillető teljes elismerést, jogokat és járandóságokat kivívja. Benyújthatjuk a magunk számláját, de csak akkor, ha annak teljesítésére, likvidálására már minden lehetőség megvan.

Köszönet külföldi testvéreinknek

— A magyar zsidóság érettséget mutatkozott, türelmetlenségét legyőzte a józansága, mert észrevette, hogy itt a gyűlöletnek még mindig olyan magas lágja lobog, amit ártalmas volna szítani. Nekünk pedig kötelességünk, hogy azok munkáját segítsük, akik ezt a gyűlöletet ki akarják irtani, meg akarják szüntetni. Jól tudom, hogy sokkal könnyebb az elégedetlenséget szítani, a türelmetlenkedőket még türelmetlenebbekké tenni, de nekünk — ha sokszor nehezünkre esik is — kötelességünk, hogy a realitások talaját járjuk, megfontoltan gondolkozunk. Amikor tehát arra törekedtünk, hogy a magyar zsidóság magatartását olyanná tegyük, mint amilyenné tettük, akkor ez mindenkor a magyar zsidóság érdekében való volt. (Általános helyeslés.) Ezt a magatartást helyeselték mindenütt. Legelőször külföldi zsidó testvéreink, akik tudták, hogy az ország helyzete nem teszi lehetővé annyi tízezer és annyi száz-ezer ember ellátását. Köszönetemet nyilvánítom a mi külföldi zsidó testvéreink felé (szünni nem akaró éljenzés és taps) azért a nagy segítségért, ami lehetővé tette, hogy életben maradjunk és életünket tovább tudjuk vinni. (Éljenzés.) Bejelentem, hogy a támogatást fenntartjuk mindaddig, amíg ennek szüksége fennáll. Ezt a Joint Budapesten tartó-

kodó vezető férfia, Leavitt közölte velem, akinek a magyar zsidóság háláját és köszönetét fejeztem ki azzal a kéréssel, hogy ezt tolmácsolja az amerikai zsidóságnak is.

Nem építhetünk kártyavárakra

— Szeretném, ha az ország zsidósága megértene, hogy mi nem építhetünk kártyavárakra. Ha a pesti, illetve a magyar zsidóság továbbra is azt a magatartást fogja tanúsítani, amit az elmúlt két esztendőn át tanúsított, ha ezután is támogatja a demokrácia munkáját, ami csak akkor lehet eredményes, ha a magyar zsidóság osztatlanul áll mögötte, akkor nyugodtan nézhetünk a jövőbe. El kell, hogy tűnjének a magyar élet porondjáról azok, akik a régi világot szeretnék visszahozni. (Zugó taps, felkiáltások: Ugy van! Ugy van!) Mi nem akarunk kipusztítottak lenni, mi élni akarunk, élni is fogunk és közreműködünk ezeknek a fasiszta gyilkosoknak a kipusztításában. (Viharos taps.)

A hitközségek szérepe

— Zsidó apák és anyák! Gondoljatok gyermekeitek jövőjére. Erre gondoljatok, mert ez zsidó kötelesség. Voltunk már egy egyszer, nem hittük, hogy életben maradtunk, tegyük meg min-

dent a demokrácia felvirágoztatására és a magunk jobb jövőjének kialakítására. A magyar zsidóság egybefogása is a hitközségeken keresztül a programunk, kötelességünk. Ne gúnyk az élet kérdéseivel is foglalkoznunk kell, mert azt akarjuk, hogy a hitközség legyen a zsidó közösség tanácsadó testülete, azt óhajtjuk, hogy a zsidóság minden ügyes-bajos dolgá-

val hozzánk, a hitközségekhez forduljon. A másik tábor végcélja a hitközségek lerombolása. Mi ezt a rombolást meg fogjuk akadályozni. (Éljenzés.) A zsidó hitközségek feladata a jogos igények kielégítése, a be nem váltott számláknak kellő időben való benyújtása a zsidó érdekvéköpviselet: az Országos Irodán keresztül, mindig józanul, a realitások tudatában.

Uj zsidó alkotmányra van szükség

— Az Országos Iroda életre-keltése is az elmúlt két esztendő eredménye. Azelőtt csak sóhívatal volt, ma komoly érdekvéköpviseleti szerv. A csucesszervezet valóban működik, anélkül, hogy létrejött volna, mert minden közös érdekű kérdésben az orthodoxia érdekeit képviselő Orthodox Irodával a legnagyobb egyetértésben közösen járunk el, lehet, hogy létre fog jönni egy újabb szervezet, amely talán más kérdésekkel is foglalkozik, de csak akkor jön létre, ha az alapfeltételek megerem-tődnek. Előfeltétel, hogy össze-üljön a magyar zsidóság országos nagygyűlése. Uj zsidó alkotmányra van szükség, mert a régi még 1867-ben kelt és azóta természetesen elavult. Ha a nagygyűlés úgy dönt, hogy új szervezet létesüljön és ne az Országos Irodák működjenek tovább, akkor ez az új szervezet a demokrácia követelményeinek megfelelően meg is fog születni. (Helyeslés.)

A Zsidó Alap

— Ami a Zsidó Alapot illeti, birtokba fogjuk venni mindazt a zsidó vagyont, ami különben az államra szállna. Senki nem tudja, mekkora lesz ez a vagyon. Éppen ezért mindenki, aki ezt a problémát agitációs eszközzel felhasználja, épp olyan felelőtlen, mint az, aki a zsidó sebekben vájkál. Igérgetnek akkor, amikor még azt sem tudjuk, miből fogjuk az igényeket kielégíteni. Erre gyerekeket betanítani, felelőtlenység, amit nemcsak elitétek, hanem minden rendelkezésemre álló eszközzel meg is fogok akadályozni. (Taps.) Meg fogom akadályozni, hogy a keserves munkával összefogott magyar zsidóságot destruktív eszközökkel ismét szétzúzzassék. Megakadályozom nemcsak azért, mert veszélyesnek látom az akciót a zsidóságra nézve, hanem azért is, mert káros a demokrácia szempontjából is.

Felelőtlenység...

— Még egy olyan kérdés, amellyel szeretnék a felelőtlen, lelkiismeretlen emberek foglalkozni, pedig fájdalmas okozója problémájának a magyar zsidóságnak. Ez a külföldön levő, és még vissza nem tért zsidó testvéreink sorsának alakulása. Sem a hadifogságban levő, sem a deportációból vissza nem tért zsidók ügyét nem szabad agfítóló eszközzé tenni. A hitközség

vezetősége egyetlen percre sem szűnt meg ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozni. Felelőtlen-ség, lelkiismeretlenség anyákat, feleségeket, gyermekeket és más hozzátartozókat ok nélkül igaz-lomba hozni, amikor ehhez a kérdéshez csak a legnagyobb lelkiismeretességgel szabad nyúlni. Mindent elkövetünk, hogy a magyar zsidóságnak ezzel összefüggő valamennyi sérelme kiküszöböltesék. Remélem, hamarosan elérkezik az az idő, amikor még életben levő véreinket magunkhoz szoríthatjuk. (Taps.) Türelem, zsidó testvéreim! Nincs olyan személy, azok között sem, akik hivatal-ból foglalkoznak ezzel a problémával, ki ne várná haza a drágáit. Én azt hiszem, hogy rövidesen itthon is lesznek azok, akiket olyan nagyon várunk. (Ugy legyen! Taps.) Mint mon-dottam, sokan agitációs célzai-tal, propagandisztikus módon lórgyalják a még vissza nem tértek ügyét, de természetesen csak be nem váltható ígéretekkel lehetnek.

Általános figyelem közepette így fejezte be beszédét Stöckler elnök:

— Hívunk benneteket ahhoz a nehéz munkához, ami a zsidó vezetőkre hárul. Terjesszék a zsidó egység gondolatát, terjesszék, hogy a magyar zsidóság csak összefogva remélheti a jobb jövő kiépítését. Hívunk asszonyokat és férfiakat egyaránt. Biztos vagyok benne, hogy a józan pesti zsidóság a józan utat fogja választani, s ezáltal lehetővé teszi, hogy a Pesti Izraelita Hitközség vezetősége nyugodtan folytathassa azt az ujjáépítő munkát, amit megkez-dett. Ezt folytatni is fogjuk, mert folytatni akarjuk. Ne engedjétek lerombolni azt, amit felépítettünk, ne engedjétek se intézményeinket, se a lelkeket rombadönteni.

Néma perc

Stöckler elnök felhívására a gyűlés résztvevőinek hatalmas tömege helyéről felállva „egy-

PAPIR, IRÓSZER

üzletikönyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek.

WEINBERGER ÉS FEJÉRNEI
VI., Deák-tér 6. (Anker-palota)
Tel.: 426-013.

néma perccel" áldozott az elhurcoltak és a deportálásban elpusztult mártírok kegyeletos emlékének. A gyásznak szentelt perc leteltével Stöckler Lajos még a következőket jelentette ki:

— Azt hisszük, hogy az 6 mártírságunk Urunk szolgálatában történt. Emléküknek akkor áldozunk igazán, ha mindnyájan közreműködünk a zsidóság jobb jövőjének, szobbelének kialakításában. (Viharos taps, harsogó éljenzés.)

*

A több mint egy óráig tartó,

Feltűnést keltő bejelentés a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetségének elnöki ülésén

A Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége június 22-én tartotta meg országos elnöki ülését, amelyen a kerületi fősoportok vezetői is résztvettek. Az ülésen legnagyobbat meglepetést keltette Gyulafázi Jenő, a debreceni fősoport elnökének bejelentése. Gyulafázi bejelentette, hogy a cionisták válaszlási pártja, tudnia, megkérdése és beleegyezése nélkül tette nevét a f. hó 23-ára hirdetett gyűlésük plakátjára. Ő tiltakozik a közönség félrevezetését szolgáló megfélemlítés ellen. A gyűlésen részt nem vesz, ott fel nem szólal és tiltakozását itt az illetékesekkel is közli. Az elnökségi ülés a bejelentést tudomásul vette.

Dr. Lehr, a Szövetség pécsei fősoportjának ügyvezető elnöke, aki aktív cionista vezető, a cionista szövetségben mozgalmi munkát végez, a pécsei hitközség vezetőségének munkájában részt vesz és a munkaszolgálatos antifasiszta szövetség kebelében antifasiszta, a vita során kialakult ideológiai képek egységes eszmei sikon való megszövegezésére a következő javaslatot teszi: „Az antifasiszta mozgalmi munka fontosabb megköveteli, hogy a mozgalomban mindenki a közös cél, a fasizmus teljes és teljes mértékű megsemmisítését szolgálja. Ezért a legmesszebbmenő mértékig küzdünk a tegnapi üldözöttjeinek biztonságáért és oltalmazásáért és nem adunk helyi és alkalmat a csak szétválasztást eredményező bármiféle partikularis tagozódásnak. Minden tagunk egyenlő joga, hogy

minden részletében érdekes beszédért dr. Pásztor József mondott köszönetet Stöckler Lajosnak, majd a következő szavakkal zárta be a nagygyűlést:

— Nagyszabású, részletes programot hallottunk, amely kötelességünkkel teszi, hogy a béke és a szeretet jegyében dolgozzunk a zsidóság érdekében, odaállva a demokratikus pártok, a munkáspártok mellé. Talán ezzel az áldozatos munkával sikerül megszüntetni a gyűlölet légkörét és megteremtjük végre a magyar zsidóság félelemmentes életét.

mint magánszemély részt vehet bármiféle más szövetség, párt vagy intézmény munkájában, ha az demokratikus célokért küzd és nem ellenkezik az antifasiszta szövetség elkötelezettségével. A Szövetség tehát örömmel fogad tagjai sorába mindenkit felekezetre, politikai pártra, társadalmi helyzetére való tekintet nélkül, aki fenti álláspontot magáévá téve, hajlandó a fasizmus elleni küzdelemben résztvenni és munkájával a népi demokrácia megerősítését, társadalmi, kulturális és szociális felemelkedését teljes erejével szolgálni.”

Az Országos Elnökség dr. Lehr javaslatát egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Üvegezést

vállal

GOLDSTEIN BÉLA
Gyár, üzem, lakás: VII. KAZINCZY-U. 53

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Képzés, javítóműhely.

GYERMEKKOCSIK

nagy választékban, Bachrach, Dohány-u. 68. Tel.: 222-687.

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hirnevész asztrológus mindenre kiterjedő horoszkopját elkészíti pontos születési dátum és 10 Ft befizetése ellenében, postán is fogad egész nap. ALBERTI ASZTROLOGUS, V. (Világosi) Kiss József-u. 17. I. sz. 5.

SZÉP utcai szoba. foglalkozással bíró rendes leányok órákon kiadó, Stefánia-utnál. Cím: Párlat-utca 5. Irógépüzem.

Mr. Leavittnek, az amerikai Joint központi ügyvezetőjének budapesti látogatása

Amíg szükséges lesz, a Joint-támogatás nem marad el

Már beszámoltam arról, hogy Mr. M. A. Leavitt, az amerikai Joint központi ügyvezetője Magyarországra érkezett. Utja nemcsak általános zsidó, hanem országos jelentőségűvé vált, mert Mr. Leavitt magyarországi útja egybeesett azzal az időponttal, amikor az ország helyzetéről a legképtelenebb rémhíreket terjesztették külföldön és ugyanakkor a világ egyik leghatalmasabb szociális intézményének, a Jointnak ügyvezetője napokon keresztül a legbarátságosabb szférában intézte itt hivatalos ügyeit.

*

Mr. Leavitt itt tartózkodása alatt napi tizenhat órán át figyelt, tárgyalt, tevékenykedett és mindennek hatása nemcsak a Joint további segítésében mutatkozik majd meg, hanem abban is, hogy hazatérése után részt vehet Amerikában az ország ellen indított rágalomhadjárat határozott megcáfolásában.

*

A Joint ügyvezetője utjának legkiemelkedőbb eseménye a köztársasági elnöknel történt audienca volt, amelyen Mr. Leavitt dr. Görög Frigyesnek, a magyarországi Joint vezetőjének társaságában jelent meg. Ezen a kihallgatáson Tüdő Zoltán, a magyar köztársaság elnöke utalt a győri gyásznapok elhangzott beszédére, melynek kiegészítéseként elismeréssel adózott a magyar zsidóságnak az újjáépítés munkájában való erőteljes részvételért.

A közvetlen hangulatban lefolyt audienca Mr. Leavitt ismerte a Joint célkitűzéseit és bejelentette a budapesti intézményen keresztül történő további szükség szerinti támogatást.

A köztársasági elnök teljes tájékozottsággal beszélt a Jointról, amelynek munkáját, mint mondotta, személyesen figyeli és értékeli.

*

Dinnyés Lajos miniszterelnök-nél, Leavitt dr. Görög Frigyes és dr. Szűcs Géza az A. J. D. C. administrateur delegués társaságában jelent meg.

Magyarország miniszterelnöke hangsúlyozta, hogy Mr. Leavitt látogatásának ebben az időpontban komoly jelentősége van, mert a hatalmas amerikai szociális intézmény irányítója tanuja lehet az itteni rendnek, a napi élet zökkenésmenetségének, amelyet pillanatra sem akasztott meg a teljesen legális kormányrekonstrukció. Kérte Mr. Leavittet, hogy az itteni tapasztalatait adja tudtára az amerikai közvéleménynek.

A miniszterelnök a hivatalos fogadtatás után ebédet adott a Park Clubban Mr. Leavitt tiszteletére. Az üdvözlő pohárköszöntők után Mr. Leavitt kijelentette, hogy Budapest utcáin éppen olyan nyugodtan jár, mint ha New Yorkban lenne és ígéretet tett arra, hogy tapasztalatait Amerikában nyilvánosságra hozza.

*

A Joint központi ügyvezetője látogatást tett dr. Molnár Erik népjóléti miniszternél is, aki-nél dr. Görög Frigyes és dr. Szűcs Géza bevonásával teljes egészében meg tárgyalta a Jointtal kapcsolatos minden problémát.

Mr. Leavitt meglátogatta és behatóan tanulmányozta a Joint különböző intézményeit, a sashalmi tudóstanatóriumot, a kórházakat, a gyermekotthonokat, a népkonyhákat, az aggok otthonait, a ruharaktárt stb., s a látottak alapján úgy, a különböző fórumok, mint a Joint Végrehajtóbizottsága, valamint vezetőségi testületi teljes megelégedésének adott kifejezést.

*

Mr. Leavitt az alábbi kijelentéseket tette:

— Mi amerikaiak, akiket 3000 tengeri mérföld választ el innen, azt hisszük, hogy tudunk valamit a háború pusztításáról, de valószínűleg nem tudunk semmit, át kell jönni a tengeren és akkor döbbenünk rá, hogy milyen nagy szükség volt és van ahhoz, hogy a szörnyű pusztítás nyomait részben eltüntetni segítségük.

A Joint további működésével kapcsolatban kijelentette, hogy a cél a természetszerű felszámolás, de amíg a segítség szükséges és úgy látja, hogy az még nagyon szükséges itt és ameddig az amerikai áldozatkészség meglesz — és nem fog hiányozni — a támogatást folytatjuk. Viszont a jövőben nem lehet arra számítani, hogy az adakozási készség az 1946. és 1947. évi rendkívüli erőfeszítések mértékéig eléri, de reméli, hogy ilyen teljesítményre nem is lesz szükség.

*

Mr. Leavitt tiszteletére a Joint Labanc-utcai aggokháznak parkjában gardenpartit rendeztek, amelyen a zsidó közéleti tényezőkön kívül résztvettek maguk a gondozottak is.

Öreg férfiak és nők meghívottak körüli a Joint ügyvezetőjét, aki maga is elérkezve nyúlva hallgatta az aggok szívből fakadt egyszerű őszinte szavait. JÁK SÁNDOR

ÁGYTOLL és PEHELY legolcsóbban
Higiénikus ágylakoztatás Geisler-nél THÜKÖLY-UT 14.
Keleti pályaudvarral szemben
Telefon: 424-044

Tizennégyezer mártir emlékművének felavatása Miskolcon

Junius 8-át megelőző szombaton, az avatás előtti napon Miskolc város összes üzelei, az élelmiszerüzleteken kívül, felekezetre való tekintet nélkül, mind zárva tartottak, hogy együttérzésüknek adjanak kifejezést. A templomban ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen a funkciókat Fisch József budapesti főkéntor és budapesti 20 tagu templomi kórusa látta el. Tóralvasást három helyen végeztek, hogy minden gyászlótól távolítsanak.

Junius 8-án a templomudvaron volt a gyűlékezés. Kilenc órakor indult meg a hosszú menet, mely gyászos ünnepélyességgel haladt végig Miskolc utcáin. A zsidó gyűlékezet csak tizedrészét tette ki azoknak, akikre fájóan emlékeztek. Körülbelül ezernégyezeren jöttek el a hátramaradottak közül és sokszázan a város közönsége és társadalmának képviselőiből. Lásan, némán vonult a menet, melynek élén a honvédség és rendőrség egy-egy százada haladt fel az avasi domboldaton a temetőbe, egészen a csúsig, ahol nagy kiállójelként új obelisztk emlékmű meredt az ég felé. A felirat mindenkit mélysegesen megrendített.

„A tizennégyezer Miskolcra elhurcolt, mártírhaltat halt zsidó testvérünk emlékoszlópa ez, akiket Auschwitzban és a többi haláltáborokban, munkaszolgálatban és Európa országainak gázol, tüzzel, golyóval, éhhalállal gyilkolt meg az emberetlen zsidó-gyűlölet. 1940—1945.“

Fisch József főkéntor gyászénekzése után a gyűlékezet a CXXX-ik zsoltárt mondatonként recitálta, majd Zúsan Alfréd hitközségi elnök tartotta meg az avatóbeszédet. Rámutatott arra, hogy három évvel ezelőtt, a mai napnak megfelelő Sziván hó 20-án indul el először a miskolci gettóba zárt és onnan a táglagyárba hurcolt Miskolc város, Borsod-Gömör és Kishont vármegyékből zsidó hittestvéreink, magyar állampolgárok első halálovonata, csendőrszurnyokkal vagonokba beszufova, élményekkel lepecsételve Auschwitz felé. A zsidóit évek gyilkolásából megmaradt töredék, a tizedére kipusztított miskolci zsidó hitközség tagjai, záródoktunk most ide és eljötték velünk a szörvénnyekből és a fővárosból a hozzátartozók, az ország zsidó inézményeinek képviselői, a helyi hatóságok és kerületek első emberei, a magyar demokratikus kormányzat vezetőinek képviselői és városunk velünk együtt-érző társadalmunk, hogy bánatunkban résztvéve, a hitközségnek kegyeletos áldozatkésztségével emelt emlékművet felavasson. Itt állunk most

sajgó fájdalomban, árvaságunkban az emlékezés, a kegyelet ezen oltáránál, tizennégyezer vértanúságot szenvedett testvérünk ezen emlékművével, a bánatunk kövénél, a sirató oszlopnál.

Tizennégyezren, a szörnyű emlékezés kísérteties látomásunkban megnyílnak előttünk Európa minden táján elszórt ismert és ismeretlen sírok. A tömegsírakból kikelnek a holtak, a máglyák és krematóriumok füstje száll ide, szellemek árnyai lebegnek itt, tizennégyezer halott révült tekintete mered itt felénk, itt az én feleségem, a te feleséged, az én gyermekem, a ti gyermeketek, az ártatlan csecsemők, akiket a gyűlölet Sátánjai agyonvertek, megfojtottak, larkón löltek, halálra éheztek, elevenen megégették, gázzal megölték, élve eltemették, akiket temetés nélkül eltemettek. A zsidó hagyomány szereltarlása szerint a halottakat meg kell mosdatni, fehérbe kell öltöztetni. Könnyeink tengerében füröszljük meg testüket, a fájdalom égbeszálló felhőjébe burkoljuk be őket, a teháró, a szereltarlásos megmosdatás után hagyományainkban előrt imaszavakat kiáltom a világ minden tája felé: tohaur, tohaur, tisztá, tisztá, tisztá a lekelek, tisztá a testetek, tohaur, tisztá. Avatom ezt az emlékoszlópot, hogy legyen az oszlopba vésett kőtöve frigytlábla örök intőjel és figyelmeztető minden népnek és valásnak: Ne őjí! Ne rabolj! Ezen emlékműhöz idézem az Egházak vezetőit, hogy a huszonötéztendő kurzus és nyílas világ eszméitől megelévedt megismerésével az evangélium tanítása szerint szent buzgalommal tördőjenek és hívom ide a kormányzat vezetőit, hogy vigyázó őrtállással és erőfeyel biztosítsák az emberi szabadságjogokat, a félelemnélküli életet, a demokrácia szent eszméit.

A közönség ismételt, fel-felcsukló zokogása sokszor szakította meg a nagyhatású beszédet. Fischer Vilmos rabbi-bírózóknak imája után dr. Löwy Sándor a Chevra Kadisa nevében vette át az emlékművet.

Oszip István főispán, Diny nyés Lajos miniszterelnök s a kormány képviselőjében beszélt. Emlékeztet arra, hogy az emlékmű itt észak felé tekint és éppen szemben látja a téglagyárat, ahonnan az iszonyat elindult. A Vöröshadsereg jövőtől szabadult fel ebben az országban mindenki, de ebben az országban még nincs minden rendben. A múlt vissza akar térni, a parasztok, a munkások és értelmiség összefogására van szükség, hogy megszilárduljon a rend, a becsületes munka ér-

deme. Nem a magyar demokrácia bűne, ami történt, mert a demokráciában mindenkinek, felekezetre való tekintet nélkül meg kell találni az élettehetőséget, aki becsülettel akar dolgozni. Szabadságot mindenkinek, aki dolgozni akar.

Mosonyi polgármesterhelyettes a város törvényhatóságának nevében beszélt. Szégyellem magamat, hogy ember vagyok, hogy ember ennyire lesüllyedhetett — mondotta. Igéretet tesz, hogy Miskolc városában nem lesz többé különbség ember és ember között.

Balogh Ferenc alispán, Borsod-Gömör és Kishont vármegyeinek nevében, Ország József, a Nemzeti Bizottság nevében, dr. Ungár Béla, az országos közönség képviselőjében szólalt fel.

Sáizer József iskolaszéki elnök beszédében közölte, hogy 1122 miskolci gyerekből csak husz van meg.

Kopács József, a szervezett munkásság nevében mély megrendüléssel emlékezik meg a hasznos munkás zsidóiparosokról és munkásokról, akiknek emlékezőihez szól az iparosok és munkások nevében. Hegyi Ernő, a demokratikus honvédség nevében tesz hitet amellett, hogy barbarizmust jelentő népeknek szellem nem fog többé érvényesülni a földön. Pannoni rendőrezredes, rámutat arra, hogy a demokratikus rendőrség sohasem fogja megengedni, hogy a múlt rémképeinek lehetőségei kísértsenek ebben az országban.

Dr. Kolos Oszkár, a MUSZ nevében szól, majd dr. Segál Sándor, a szikszói hitközség elnöke, az abaujvármegyei zsidóság gyászát tolmácsolta.

A gyászoló tömeg zárt sorokban tért vissza a Kazinczy-utcai főtemplomba, ahol a délután istentisztelet keretében Jizkor ima és az Orth. Országos Irodája által elrendelt Sziván hó 20-iki Szelítot imákat Kalz Jenő főkéntor recitálta, majd az istentisztelet a Halikvával ért véget. Az emlékmű Feldmann László és Fischer László építész-mérnök tervei alapján és vezetésük mellett az Edelstein miskolci cég műalkotása.

Paszternák Sándor

**ÜZEM
ÜZLET
HELYISÉGET**

FELLNER KÖZVETIT
SZENT ISTVÁN-KÖRUT 30
(Marx-térnél Telefon: 129—792)

TALESZ, T'FILIN

mezusa, cícesz, megile és héber könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS
Jahrzeitblán készítését vállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.,
kapu alatt vagy I. emelet 4.

RAVENSBÜCKIEK, keresem

Fendrich Magda

leányomat, aki 1945 április 1-én a 66-os számú Revierben velt. Aki tud róla, szíveskedjék értesíteni szüleit. Fendrich Imre Budapest, Calvin-tér 2.

Kérem jelentkezzen az a
Musz hadifogoly, aki
Lassner Károlynéről
hírt hozott Miskolcra áprilisban
Lassner Károly Miskolc, Erzsébet-tér 1.

Braun Antalt

1944 december 2-án József-városhól Oranienburgba vitték. Aki tud róla, kérjük értesítse Központi Irodát, Eötvös-u. 19.

KI TUD RÓLA?

Heller István

kereskedő, szül. Baja, 1891 aug. 20. Anyja neve Oberbreit Róza. Századszáma 4/5. Farkas munkásszáma Bevonult 1944 okt. 6-án Üllőre sáncmunkásnak, onnan elvitték Albertfalvára, majd a kispesti porcellángyárra. Utolsó élelji Mosonvárról 1944 nov. 21-én vagy 23-án Drága apám, adjál éleljet feleségemnek és gyermekednek. Esdve kérem, bárki bármilyen tudásomról, értesítésről kétségbeesett családját. Köszönetet mondok.

HELLER ISTVÁNNÉ,
Budapest, Népszínház-u. 17. II. 3.

HAZATÉRT HADIFOGLYOK! Ki tud

KELLNER LÁSZLÓ
testvérnyezs muszioról (1911) ki 1942 novemberében indult Gedöllőre a 109/39. századdal.

KELLNER ERNŐ

1905. napj fűszerkereskedő, aki 1912 november 1-én indult Kapuvárról 1007 századdal. Értesítést kér Kellerné, Várbátai Alkalmazottak Fogasztási Szervezetét Nagyatádi Szabó-u. 13. 9-11-ig.

BETEGLÓLÓ önhajtású kocsi, eladás, kölcsönzés. Gyermekkoszik. Siesta, Damjanich-utca 49. T.: 428—202.

Órát, ékszer

legolcsóbban

Klein Lászlónál
Dob-utca 19

Gyermekágy, nyugagy, bicikli, roller legolcsóbban **VICÁ-nál**

Nagyatádi Szabó-utca 50
Király-utca sarok

Üveges munkát vállalom

hatósági áron **Szécsényi**
VII., Bethlen Gábor-utca 7.
Júl. 12—27-ig zárva. T.: 224-288.

A jók dicsérete

Írta: GYÖRGY ENDRE

1.

Annyiszor és oly intenzív utálat, tömény undorral eltelten szidtam már azokat, akik rosszak, gonoszak, sőt kegyetlenek voltak hozzánk a közel-múlt esztendőben, hogy a részrehajlás, az elv-revideálás, az oknéküli ellágyulás és a könnyen-felejtés vádjába való esés veszedelme nélkül emlékezhettem meg egyszer a jókról is. Dicsérni szeretném őket, ama igazán keveseket, egy-két kézen megszámlálhatókat, akik a gyűlölködés, fenekedés és a mi hátrakeresettségünk idején mertek emberek lenni, akiket nem tettek fenevaddá a fenevadak. Fájdalom, igen kicsiny a száma azoknak, akik kivonultak maguk az a vérszámolat alól, de talán még kevesebb azoké, akik ezt megmutatták, ki is nyilatkoztatták. Pedig egy szó, egyetlen szemrehányás, a felénk, télván hűdácslók felé kinyújtott kéz is milyen sokat jelentett. Igaz, el kell ismerni: a terror olyan nagy és szörnyűsége volt, hogy valóban erős belső hit és bátor fizikum kellett a szinte hiábavaló vállalkozáshoz, a segítéshez. Hiszen magam láttam, amikor ama nevezetes október 20-a után itt Pestkörnyéken a sárga csillaggal kitüntetett körülszállattak, hogy, ha már kenyéret nem is, legalább *cirkuszokat* adjanak az éhező népnek, — mi történt úgy Újpest táján azzal, aki számadomból egyetlen falat ételt mert dugni a deportálás útján masírozónak. Puskatus csapott le rá olyan erővel és szigorral, hogy a csontja is belerecesent annak, aki igaz hitre és emberi jószívére hallgatva meg merle sajnálni azt, aki a hátát felvonozta magát. Kivették kezéből az ennivalót, őt magát meggrugdosták, majd visszakergették a sölt kapualjba, ahonnan kimerészkedett. És mégis akadtak, akik az apró házak sűrűn lefüggönyözött ablakai mögött állva, ha kan imádkoztak, könnyeiket törülgették vagy együttérzően integettek, hogy, hát bírják csak ki, egyszer ennek is vége lesz! Legtöbbször csupán sziluettként láttunk, emberi alakok elrajzolt körvonala, mert már maga a mutatkozás is élvészélyes volt! De a köd- és árnyépeknek a kezében megvillant egy-egy fehér ruhadarab és felfelé mint a galamb szárnya. Zsebkendő, amelyet láthatatlan kezek, láthatatlan szemekhez emeltek. Főként kisemberek voltak ezek; maguk is szegények, üldözöttek. Kétkézi dolgozók, kenyérüket verejéssel keresők és olyan gürögő-görnyedő névtelenek, akiknek egyetlen vagyonuk a tisztességük, becsületességük, s akik nem akartak mások zsir-

ján felhizlalódni, mert őszintén hitték, hogy a rablott holmin úgy sincs áldás.

2.

Kevesen akadtak, ez igaz. Lehetett volna jóval többen is, mert, ha az évlizedek óta mesterségesen bomlasztott társadalmat nem taszítják szándékosan a gyűlölet fertőjébe, a mi sorunk minden bizonnyal más-képen alakul. De nagyon messzire kellene visszanyúnom, ha azt taglalnám, miért akadt valamennyi, náci által megszállt ország lakossága közül éppen nálunk a legtöbb feljelentő, besúgó, denúciáns, aki mind egyéni bosszújának zöldsékek lánghalál pecsényévé akarta égetni gyűlölet ellenfelét, azt, aki szórakozottságában egyszer nem köszönt vissza a homályos lépcsőházban. Most beszélünk a jókról és emeljünk szobrot nekik az egymásmellettek ölmelükből. Sodoma és Gomorra sorsa ködlik fel a régi tanításokból és az a drámai szópárbaj, amit Ábrahám folytatott Istennel, illetve az a két-ségbeesett védőbeszéd, amellyel ő intézett az Urhoz, az igazak, a jók, a büntetlenek megmentése érdekében. Ábrahám az Ur előlépett és megkérdezte: Hogyan? Te elpusztítanád az igazat a gonosszal együtt? Hátha van ötven tisztességes ember a városban? Te ezeket elemésztenéd és nem boesájtánál meg az egész városnak az ötven igaz ember miatt? Az Örökkévaló hajlandó volt nem szűnő jószágát ezuttal is megmutatni. De Ábrahám kétségbeesett arra a gondolatra: hátha hiányozni fog az ötvenből öt és csak *negyvenöt* becsületes ember találhatik? No és mi lesz, ha csupán *negyven*? Vagy, ha mindössze *harminc*? O jaj, ha még ennél is kevesebb? *Husz*? Ábrahám ismét könyörgésre fogta a szót eképpen: Uram, Istenem, boesáss meg nekem, hogy még egyet, egyetlenegy szőlőhaszak. S, ha tíz tisztaszívű ember van Sodomában? Felelt az Isten: Nem pusztítom el Sodomát, a tíz igaz érdeméért! A biblia más fejezetéből tudjuk, hogy az igazán minimális kétszám, tíz büntetlen sem akadt a Lános városban és Sodomának el kellett pusztulni. A mi Sodománkban is mindössze egy-három-hét ilyen „jó tündér” létezett...

3.

Nagy keservesen kikaparom ezeknek fényes emlékeit az átkozott szörnyektől igen nagy áron megszerzett rozsdásodó relikviák, pokoli keltékek közül. Horthyilag, ahol azért ágyaztak bennünket, internáltakat, a repülőgépgyár kellős közepébe, hogy biztosan el-

pusztuljunk, a pribékek való-sággal nyuzták a bőrünket. Bármennyit is dolgozott a fizikai munkához nem szokott újságíró társaság, az nekik nem volt elég. Mászás vasakat, roncs-repülőgépeket cipeltünk négyen. Mondhatom: nyolc, erre betanított embernek is dicséretre vált volna a nagy „leiszlung” és igyekezett. A hatalmas revolverrel felszerelt hajcsár kijelentette, hogy ezt „két jó magyar ember” is elvégzi. Nem volt előltük megállásunk. A bombák és repeszdarabok záporozása elő, a betonbunkerbe nem menekülhettünk, mert az árják számára fenntartott hely volt. (Nem bírták a zsidóság-gal!) Amikor a napi munka után holtfáradtan a szállásunk felé masírozunk, *önmagunk ellen üszítő, zsidózó dalokat kellett énekelnünk*, hogy fokozzuk örzöink és üldözöink perverzus gyönyörűségét. Előben a légkörben csak néhány titkos szocialista és kommunista munkás meg művezető mutatott némi megértést, együttérzést. Soha nem felejttem el azt a két kis bazsarózsa-képű napszámos-lányt, aki félve-reszkette sugla oda nekem: Most kimegyek az üzemből, a polcon hagyom magának egy kis uzsonnát, menjen oda és szívevényül, vegye el és egye meg! Csaknem naponta ott találom a „stélázi” harmadik rekeszében a fehér papírosba csomagolt vajjaskenyér- vagy kenyér- meg kolbász-maradványt, amit a rosszul fizetett parasztlánykák vontak meg a szájuktól, hogy nekem juttassák. Az Isten áldja meg őket kis szívűk emberi dobogásáért! Igaz barátaink voltak itt a román és szerb munkaszolgálatosok. Egyszer badd irjam már le hálával, hogy közvetlen tapasztalataink alapján teljesen át kellett értékelni azokat a buta nacionalista tanokat, amelyeket az elmúlt korok elvakultan soványizta, fennhéjázó, pókhendi és öntelt vezérei bizonyos tankönyv-magyarkodással belénk gyömöszöltek. Az általuk lenézett „boeskoros” „oláh” parasztok és előbb agyondicsélt, majd hátbatámadott szerb szomszédaink (főként az iparosok és munkások) az elsők voltak akik ebben a gyűlölet-tengerben az üldözött magyar zsidók felé

nyújtottak tartalék-kenyerüket, hogy ezekkel az iszákjaikban dugdosott fényes, barna cipőkkel az életünket mentsek meg. Amikor hálálkodni kezdünk, szegyenkezve hagytak el bennünket és a világot sem fogadtak volna el ellenszolgáltatást. És a szigetszentmiklósi hajóállomás kocsmárosnéja? Némekek voltak teherautóval az egyik „vásárnap erre a dunamenti kirándulóbhelyre, hogy segédkezzünk a kirakodásnál. Még csak moccannunk sem volt szabad a súlyos terhek miatt. A kocsmáros felesége kettessel csempészte be az SS-örök mellől a konyhába az internáltakat. Lavór melegvizet adott és olyan hófehér törülközőt, amelyet hazulról való elcipeltetésünk óta nem is láttunk. — hogy kezet mossunk. Annyira habos és tiszta volt ez a gondosan összehajtogatott gyolcs, hogy nem mertem olajtól, gyári szennytől mocskos praclimat beletörölni. „Tul szép ez nekem!” — mondogattam megszegyenülten és megalázottan, mert már magam is kezdtem himni abban, hogy engem az emberi életnek ezek a kiáltásai és kellemes tartozékaik nem illetnek meg, de közben a könnyem polyogott a jó-ságnak és szolidaritásnak spontán megmutakozásától. — Jöj-jenek, — biztatgattál a derék asszony, — egyének egy falatot... És elénk táltat (porcelán tányérban, ami a polgári jólét maximumát jelentette!), olyan rozsápirban uszó halászlét, amelyet valaha az édesanyánk csinálhatott. Leste a mozdulatunkat, figyelte, hogyan nyeldecünk le gyorsvonati sebességgel a veszélyes falatokat, mert attól tartottunk, hogy reánk nyit a német őrs és vége a paradicsomi életnek, torunkra forrasztja a balszállak-kat! Milyen érzéshullámok áramlottak keresztül a jótételek antennáján? Mi ösztökélte az áldásos eszelekedetre? Sohasem tudhattam meg, mert megszólalt a teherautó dudája, s nekünk a nagy titokkal és a halászlével a bendönkben rohannunk kellett...

4.

Amikor dőcögve baktattunk a deportáció országútján, az egyik falusi étkeztető-állomás kondérijánál két-három kanállal is merített a „csodálatos” bab-levesből (amelytől addig és azóta is huzódózom) a termetes asszonyosság. A két-háromnapos koplalás után úgy jött ez a bő-

GROSZ ARNOLD

orth. kóser pensiói és étterme
a hajduszoboszlói orth. rabbiság felügyelete alatt

HAJDUSZOBOSZLÓ

Jókai sor 19. Emma lak, közvetlenül a fürdőnél, a fürdőparknál és Doro-zug 2.

Folyóvizes szobák. — Minden igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

séges levesdag, mint az égből a manna. Szíves szóval, amolyan magyaros vendégszeretettel (amitől addigra már alaposan elszoktattak, ugyannyira, hogy kételkedtünk: létezett ez valaha is?) kínálgatott a babosfőköttés szakácsnő: — Egyék jó ember, Németországban ugye kap ilyet! (Igaz, hogy ettől a közvetlenhangú félhivatalos közléstől a torkomon akad a tarkabab, meg a kézzel szaggatott csipetke.) Jelentkezett olyan is az Isaszeg—Hegyeshalom-utvonalon, aki bátorítóan sugta a fülemben: „Lépjön ki a sorból! Nálam meghálhat, reggel rendbehozza magát, megmosakszik, megborotválkozik és csendesen megfog. Azután felkérkedzik egy errejövő szekerre és elmegy Isten hírével... A felelősség persze magát terheli...” Nem merem. Hátha éjjel a jó ember rámlánád és agyonvág. Most kérek tőle bocsánatot a gyanúsító gondolatért, de abban a barátságatlan korszakban nem lett volna egészen valószínűtlen. Még jutalom is járt érte.

Emlékezem többibbeni munkaszolgálatos-séjouromra is. S azokban a magánmáskarákban, amelyeknek egyetlen „kincstári” tartozéka és felszerelése a s rga karszalag volt, ott látom magam a busnyaházai rituális fürdő mesterének baráti házában. A szűk szobában, amelyet négy-öt magasan felpupozott ágy szelt keresztül-kasul és amelynek kevéske szabadon maradt helyét úgy eleptük, mint a sáskák. A vörös terítővel letakart ágyak szélén üldögéltünk a legzisebbben és olyan otthonosan, mintha mindegyikünk a szolnoki, nyiregyházi, ceglédi szülői házba érkezett volna a hosszú diákév után nyári vakációra. A nyomasztóan zsúfoli, alacsony szobácskát illatos kávé és mazsolás kuglóf szaga töltötte meg. Az inveszkilandozó illatok a konyhából, szálmak be melegen, derűsen és a megkínzott, őszfejú férfiak gyermekkorát, ifjúságát hozták vissza. Itt uzsonnázgattunk és úgy rendeltünk újabb meg újabb adagokat, mintha valami körüli fényes kávéházban üldögélnénk. Az almáspitére várunk kellett, mert az még csak most készült; a fejünk fölött, az ágy tetején nyújtotta a jóféle leveleslést a fürdősné teltidomú lánya, akinek meg a hajából is vaníliaaszag áradt. Hadd dicsérjem azokat a mosonókké alakult áldott kereskedő-feleségeket is, akiknek férjét, gyerekeiket mindjárt a rezsinváltozáskor „hadműveleti területre” harcoltatta az ilyen kedvező színekben bemutatkozó Horthi terror, s akik gyászukat takargatva ismét az élet szolgálatába szegődtek és azon mesterkedtek, hogy a tiszta fehérneművel együtt hogyan csempészhetnék be nekünk, megházasított testvéreinknek hófehér szobait

kalácsot a drótkerítés mögé? Hát hol van az az ezüst hajkoronával ékesített „kárpát-aljai” *jidische Mame*, aki nekem olyan fekvőhelyet teremtet a polituros ágyban, piros-kockás cihájú párnákkal és dagadó dunyhával, mint amilyen angyalok alusznak a mennyországban! Én is úgy nyújtóztattam ki fáradt tagjaimat és oly édesdeden szunynyadtam el az emeleles nyoszolyában, mint a ma született csecsemő. Jutalmul a paradicsomi bálóhelyért biztosan Auschwitzban altatták el a náci örökre. A busnyaházai postáskisasszonyokkal, akik velünk rongyosokkal is szoba álltak, ezzel visszaadva emberi hitünket, mikor találkoztunk? És vajjon látom-e valaha azt a sugárzóan büszke nőt, aki az északmagyarországi sárfeszékbe a világvárost varázsolta, minket sörrel traktált, s akinek hátlából — én a koldus! — főuri grandezzával

olyásféle üzenetet csempésztem a kabátja zsebébe, mint amilyeneket az áruházban járó „igazságos” hagyogatólt jótévedőnek asztalán: Itt volt Mátyás király... Madame Gieselláról, németországi öngyalunkról, aki meleg keztyűt, zsebkendőt és egyéni izű főzeléklékkel készített a halálraítélteknek, hogy életben maradjanak, meg Albin mesterről, aki a deportálásban reám köszöntött születésem napjára hagymával és főtt burgonyával kedveskedett, már megemlékeztem ugyan, de ezutal is megszoritom a kezüket.

5.

Bár az arányszámot rontja, hogy azok között, akiknek jószágukért szívemben emléktáblát állítottam, többen maguk is az üldözöttek közül valók, talán mégis helyes, ha a néhány kivétel miatt az Ur nem pusztította el teljesen az újabbkori Sodomát.

Dr. Fuchs Dénes

Dr. Fuchs Dénes egyetemi magántanár, a Szeretetskórház igazgatója június 17-én hosszas szenvedés után 61 éves korában elhunyt. Dr. Fuchs Dénes orvosi diplomáját Kolozsvárott szerezte, először Udvarszki professzor életani intézetében működött, majd Budapestre került és a Korányi-iskola egyik legkiválóbb tanítványa lett. A világ háborút végigszigálta és ezzel szolgálati ideje alatt kiváló eredményeket szerzett magának a fertőző betegségek leküzdése körül. A világháború után egyetemi magántanárként habilitáltak, majd a Zsidókórház fertőző-osztályának főorvosa lett. 1940-ben a Szeretetskórház II. sz. belgyógyászati osztályának főorvosává választották. 1943 óta a Szeretetskórház igazgató-főorvosi tisztét töltötte be. Midőn a Szeretetskórházat a németek kifosztották, a Szeretetskórházat helyettesítő Bethlen-téri kiscsigókórházának lett a vezetője. Az itt folytatott testi és lelki küzdelmekben súlyosan megbetegedett és a felszabadulás óta kisebb-nagyobb megszakításokkal beteg volt, s míg most hosszú és kínos szenvedéseitől megváltotta a halál.

Dr. Fuchs Dénes ragyogó példaképe a nagy tudást és szerénységet egyesítő, nem gondolkodásu, emberies érzésű orvosnak. Dr. Fuchs Dénes jólemzésére elég, ha a következőket mondjuk: ha egy szobrász meg akarná mintázni a kiváló, csak a szenvedőkért és a betegekért életét és egészségét feláldozó orvosnak a szobrát, akkor dr. Fuchs Déneset kellene megmintáztatni, mikor a felszabadulás után minden közlekedési eszköz nélkül, hidegben, fagyban, esőben és viharban botjára támaszkodva, beteg és fáradt testét vonszolva, gyalog járt ki a Szeretetskórházba Szent István-körúti lakásából, azért, hogy a kórháznak deportálásból visszatért szerencsétlen betegeit meggyógyítsa.

Dr. Fuchs Dénes június 19-én temették el nagy részvét mellett a rákoskeresztúri izr. temetőben a Chevre Kadisa által ajándékozott díszsírhelyen. A szertartási funkciókat dr. Kálmán Ödön kőbányai főrabbi végezte, a kőbányai kórus részvételével. A Pesti Chevre Kadisa nevében Steiner Marcell elnök, a Szeretetskórház orvosi és alkalmazotti kara nevében dr. Porgány Ödön és a Zsidókórház orvosi kara és barátai nevében dr. Biedermann János kórházi főorvos bucsuzatták. A temetésen megjelentek dr. Baló, dr. Fehér és dr. Péterfi Tibor egyetemi tanárok is.

A beiratások rendje a Pesti Izr. Hitközség iskoláiban

A Pesti Izraelita Hitközség iskoláiban az 1947—48. tanévi beiratásokat a következő napokon tartják meg:

Június 29-én, vasárnap
d. e. 10 órától 1 óráig.

Június 30-án, hétfőn d. e. 9 órától 1 óráig.

Július 1-én, kedden d. e. 9 órától 1 óráig.

A zsidó társadalom tájékoztatására ismét alább közöljük a Pesti Izraelita Hitközség iskoláinak helyét:

ÁLTALÁNOS ISKOLÁK:

V. ker., Fürst Sándor-utca 21.

VI. ker., Eötvös-u. 31.

VII. ker., Wesselényi-u. 44.

VII. ker., Vilma királynő-ut 26. (Árvaház.)

XIV. ker., Abonyi-u. 7—9.

XIV. ker., Szt. Domonkos-utca 8—10.

POLGÁRI ISKOLA:
(csak IV. osztály)

VII. ker., Wesselényi-u. 44.

GYMNAZIUMOK:

V. ker., Fürst Sándor-utca 21/b. (Leánygimnázium.)

XIV. ker., Szt. Domonkos-utca 10. (Fiúgimnázium.)

XIV. ker., Abonyi-u. 7—9. (Leánygimnázium.)

GYERMEK-FOGLALKOZTATÓ:

VII. ker., Vilma királynő-ut 26. (Árvaház.)

Ezuton is felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy azok a gyermekek, akik 1947 december 31-ig töltik be hatodik életévüket, felvételre jelentkezhetnek a Pesti Izraelita Hitközség fentjelzett általános iskoláinak első osztályába.

Budapest, 5707 Tamuz 5.
1947 június 24.

PESTI IZR. HITKÖZSÉG
Iskoláinak Tanfelügyelő-sége

Gyakorlati felvételi vizsgálatok rendje (I. osztály) a Pesti Izraelita Hitközség ipari középiskoláiban

Gépipari középiskola (XIV., Szent Domonkos-utca 10.)

Orvosi vizsgálat: július 9-én, szerdán.

Felvételi vizsgálat: július 10-én, csütörtökön.

Műhelypróba: július 11-én, pénteken, mindenkor délelőtt 8 órai kezdettel.

Az alkalmassági vizsgálat eredménye alapján felvett tanulók az iskolában heti műhelygyakorlatot tartoznak teljesíteni. Kivételt alkotnak azok a tanulók, akik egyéves, előzetes munkagyakorlatot igazolnak.

Ipari Leányközépiskola (XIV., Abonyi-utca 7—9.)

Orvosi vizsgálat: július 10-én, csütörtökön.

Felvételi vizsgálat: július 11-én, pénteken, mindenkor délelőtt 8 órai kezdettel.

Az ipari középiskolák felsőbb osztályainak beiratási rendjét később közöljük.

Budapest, 5707 Tamuz 5.
1947 június 24.

PESTI IZR. HITKÖZSÉG
Iskoláinak Tanfelügyelő-sége.

Székelty Emil 26

Brillians, Akaszt, aranyat, ezüstöt, órákat vesz, esztétik és elad.

MUNKÁCSI ERNŐ: AKTUÁLIS KÉRDÉSEK

A magyar zsidóság új alkotmánya

A harmincas évek elején mindjobban és jobban előtérbe nyomult a magyar zsidóság megszervezésének ügye és amikor Miller unalomra jutott — ez a lét vagy nemlét kérdésevé emelkedett. A haladó zsidóság elhatározta, hogy szakít azzal a félévszázados nemtörődömséggel, amely az orthodoxiával való közös szervezet reményének hiányában stucc módjára homokba dugta fejét és nem akarta meglátni, hogy belső bomlás folyik, legfőképpen a neológia sorában. *"Kellő szervezet és a vagyoni ellentétek kiegyenlítése nélkül el kell pusztulnunk"* — és ebben a gondolatban változott Vészi József egy emlékeztető beszédének mondanivalója: „Olyanoknak kell lennünk, mint a némes paripának, amely a földalatti morajokat végtelen távol-
ságokból már akkor megérzi, amikor mások még nincsenek tisztában azzal, hogy mi az elkövetkezendő.”

Több évi előkészület után megszületett az 1935. évi Kiegészítő Szabályzat. Az elgondolás az volt, hogy a régi kongresszusi szabályzatot elvileg hatályában fenntartják, mint kezdetet, amit azonban részleteiben módosítanak. De a valóságban a kongresszusi szabályzattól alig maradt egy-egy szakasz hatályban, ami természetes is, ha a két törvénykönyv keletkezésének időpontja között eltelt időtávolságra és a viszonyok megváltozására gondolunk. A kongresszusi szabályzatnak kb. 120 szakasza helyébe lépett Kiegészítő Szabályzatnak tömör stílusba foglalt 248 §-a volt. Kérdéshető, hogy miért kellett ilyen körülmények között a régi alkotmányt formailag hatályban tartani? Azért, mert az 1886. évi szabályzatnak a zsidóság egyenjogúságával kapcsolatos megnyilatkozásait annak joggal kellett tartani attól, hogy ha az 1868. évi alkotmányt felrögzesszük, az új szabályzatnak éppen az egyenjogúságra vonatkozó rendelkezéseit nem fogják megerősíteni. Tényleg a Kiegészítő Szabályzat kormányhatósági megerősítésénél legfőképpen ezekkel a szakaszokkal volt baj.)

Noha az 1935. évi szabályzat a zsidóság nagy többségének akaratát fejezte ki, mégsem lett belőle törvény. Elsőpörte a mindinkább előtörő hilleri szellem. De megmoradtak a problémák és a nem sikerült reformkísérlet nem csekély mértékben fokozta a zsidóság tragédiájának méreteit. A legkritikusabb években a jómódúak nagy részének nem volt belátása ahhoz, hogy önként adják meg a kellő anyagi segítséget a zsidótörvények folyán egzisztenciájukat veszített testvéreik megsegítésére, a munkaszolgálat-

sok felszerelésére és a család-főlnek rabszolgaságba hajszolása folytán nyomorba jutott családjuk támogatására. Valami azonban mégis történt. A Pártfogó Iroda szervezetében és annak céljaira az egész magyar zsidóság egyesült, annak minden szervezete és anyaga: a neológok, orthodoxok, status-quo és cionisták. (Más kérdés, hogy megfelelő jogszabályok és önző, zsidótlán közszellem mellett nem volt kellő anyagi eszköz a segítség munkájára és „gyűjtés” propagandák változó eredményeitől függött minden.)

Az 1935. évi Kiegészítő Szabályzatot ugyan nem erősítette meg az állam, de annak egyes rendelkezéseit, mint „communis opinio” fejezték a gyakorlati élet. A főnáros és a vidék zsidósága paritásos képviseletének jegyében megalakult a magyar zsidóság Országos Tanácsa, amely a községkerületi elnökökkel együtt a legfőbb szerv lett. Ennek mintájára szervezte meg a 62.000/1947. VK. M. sz. rendelet a haladó magyar zsidóság központi hatóságaként működő Intézőbizottságot. Az elmúlt hónapokban létesült az Országos Rabbizék, amelynek gondolatát Löw Imánnal vetette fel és így került az 1935. évi alkotmányba. *Hittközségileg szervezett munka, az ifjúság megszervezése, a zsidó iskolák autonómiaja, a községkerületi pastoralis munka, stb. mind olyan gondolatok, amelyeknek megvalósításával már a Kiegészítő Szabályzat foglalkozott.*

S most, hogy elérkezett az idő és lehetőség ahhoz, hogy a haladó magyar zsidóság maga határozza el, hogy milyen keretekben és rendszerben akarja életét folytatni, meg kell vizsgálnunk az új alkotmány lehetőségeinek előfeltételeit.

(Folytatása következik.)

UDULES. pihenés, gyógyulás, diéta a magaslatti helyen fekvő

Noémi Penzióban.

Elsőrendű orth. ellátás. Folyóvizes, egészséges szobák. Szabadsághegy. Cédus-u. 5 b. Telefon: 161-812. Autóbejáró. Felhő-u. 11.

A pontos, megbízható

„DAVAJ” BOY-vállalat

mindent elintéz — (főjel-nappal) Óránként 6 Ft

Király-utca 21. Telefon: 226-893

ELFESTETT BETEG HAJÁT

speciális eljárással
gyógyítja

RENCZES hajfestőmester
VI. Csengery-utca 84.

1947 június 20-án hazatért hadifoglyok névsora:

Ring István, Budapest, Klauzál-ter 16.
Klein Sándor, Hosszúhetény, Pécs mellett.
Dávid Sándor, Komádi.
Fuchs László, Budapest, III. Solymár-u. 15.

Weisner Sándor, Mezőberény.
Grünwald Andor, Kiskisizs, Abauj m.
Weisz Andor, Nyiregyháza.
Krcn Pál, Budapest, XIII. Úteg-u. 18.

1947 június 23-án hazatért hadifoglyok névsora:

Binét Mihály, utolsó lakcím: Kántorjánosi, Szatmár m.
Rosner Henrik, Békéscsaba,

Jókai-u. 19.
Blum Mór, utolsó lakcím: Hajdudorog.

Utban lévő hadifoglyok névsora:

Blum Sámuel, Debrecen.
Waldmann Mór, Debrecen.
Mihály Ármán, Debrecen.
Angyal Béla, Debrecen.
Silber József, Komádi.
Horovitz József, Hajdudorog.
Landauer Jenő, Budapest, Szobi-u. 5.
Csillag György, Budapest, Klauzál-u. 23.
Fischbein Dezső (Schäffer Ferenc, Szerencs, értesítendő).
Farragó Tamás, Orosháza.
Weinberger Vince, László, Budapest.
Grosz László, Bucsatelep.
Háber Ferenc, Budapest, Sziget-u. 45.
Ehrenstein Sándor, Nyiregyháza.
Földi Károly, Budapest.
Böhm Károly, Budapest.
Kemény Tibor, Budapest.
Szántai Sándor, Budapest.
Löwi Sándor, Budapest.
Kovács Zoltán, Budapest.
Kovács Miklós, Budapest.
Stern Nándor, Budapest.
Waldmann László, Budapest.
Löwi Ottó, Budapest.
Adler Tibor, Budapest.
Dombrádi Zoltán, Budapest.
Breuer Pál, Budapest.
Fischer Aladár, Budapest.
Várnai Vilmos, Budapest.

Halmos Zoltán, Budapest.
Havas István, Szeged.
Szántó László, Budapest.
Goldmann József, Esztergom.
Dr. Fűrész Endre, Mezőcsát.
Orbán Miklós, Budapest.
Rózsa László, Pécs.
Pollák Béla, Vág, Sopron m.
Benedek Sándor, Rum, Vas m.
Kittel Gyula, Budapest.
Lőrinczi István, Budapest.
Vadnai László, Budapest.
Kaupi Kurl, Budapest.
Kaupi Frigyes, Budapest.
Roth Imre, Budapest.
Körösi István, Szeged.
Steiner Pál, Budapest.
Reimann Ernő, Budapest.
Walder Frigyes, Gyöngyös.
Aczél Péter, Budapest.
Goldner István, Budapest.
Dr. Somogyi István, Baja.
Zéinger, Abaujszántó.
Kalmár György, Budapest.
Dick Miklós, Budapest.
Schlésinger László, Ozd.
Vajda György, Miskolc.
Dr. Loránt Henrik, Budapest.
Dr. Szitányi Rudolf, Budapest.
Barla István, Budapest.
Neumann Miklós, Debrecen.
Kepcs Lajos, Debrecen, Homok-u.
Bergmann Károly, Óras, Budapest.

Beiratkozás és felvétel az Orsz. Izr. Tanítóképző Intézet és Liceum, valamint a vele kapcsolatos általános iskola I—V. osztályaiba június 30-án, július hó 1-én és július 2-án lesz

Beiratkozhatnak fiú és leány-tanulók. Érettségi vizsgálatot rendelkezők, tantervkülönbözteti vizsgálat alapján 1 év alatt tanítói oklevelet szerezhetnek.

A beiratkozások a fenti napokon az igazgató irodájában (Rökk Szilárd-u. 26.) d. e. 10—1 óráig.

BALATONSZÁRSZÓN orth. kóser WINKLER-PENZIÓ MEGNYILT

Vezető: Löwinger Edéné. Felvilágosítások: Löwinger, VII. Wesselényi-utca 24. vagy Winkler, VII. Klauzál-utca 26—28

SIRKŐ: Dunamenti Kőbányák RT.
Budapest, IV., Párisi-utca 3.

„Égbenyuló fekete márványkő”

Dr. Fisch Henrik kápolnásnyéki kerületi főrabbi és az Országos Iroda hitéleti osztályának előadója „Keresztény egyházak felsőházi beszédei a zsidók kérdésben” címen, izléses kiállítású kötetben adta ki Raffay Sándor, Ravasz László és Serédi Jusztián beszédeit, amelyeket a zsidóörvények megvitatása alkalmából mondtak el a felsőházban. Ezekről a beszédekről ma már különösebb mondanivalóm nincs. Amikor most újból elolvastam ezeket a beszédeket, nem tetek rám nagyobb hatást, mint azoknak a lapos és gonoszokdó zsidóellenes röpiratoknak a hatalmas áradata, amelyek nemrégiben még elárastották a magyar közvéleményt. Jelenlőségüket nem a tartalom adta meg, hanem a személy, az egyéniség, aki azt elmondotta.

Sokkal jobban megrázott az a kép, amely a könyv igazi vértanúját, Fisch Henrik kis-lányát, Juditkát, ábrázolja. Nem szenvedő arc, szétroncsolt test tekint le ránk erről a képről, hanem egy bájos, mosolygó kisleány, akinek copfja font haját gyengéden borzolja a nyári szél. Kis nyári ruhában ül egy széken, valahol egy kápolnásnyéki rabbiház udvarán és meséskönyvet olvas. Még most ismerkedik meg a betűkkel. Kérdezem tőletek katolikus és református, pravoszláv és mohamedán anyák és apák, akik ismeritek a gyermeki lelkét, akik tudjátok, hogy mikor jó és mikor rossz, vajjon milyen bünt követhet el egy ilyen kis betéves kislány, hogy tudós főpapok, komor esendőrök tűzhalálra ítéljék? De nemcsak őt, hanem mindazokat, akik őt szerették és dőlegettek, akiknek porát már elfújta az auschwitzi szél és akiknek emléket most, Fisch Henrik, a gyermekétől és feleségétől megfosztott apa égbenyuló márványkő helyett így örököltette meg. Azzal, hogy emléket állított nekik. Én bevallom őszintén, hogy az értelelmhez és érzelemhez szóló, a szavak edényébe fojtott zokogás nem ejtett annyira foglyul, mint az a kép, és az a tárgyilagossági felsorolása a családtagoknak, amelyet „halálba-kínzott véreim” című alatt közöl.

Az olvasó ha egy kötetet elolvas, gyakran fel szokta tenni azt a kérdést: jól tette-e a

szerző, hogy művét megjelen-tette, vagy sem? Fisch Henrik könyvével kapcsolatban ez a kérdés felesleges. Itt nem lehet értékelni: jól tette-e vagy rosszul tette, ezt a könyvet ugyanis lelki kényszerűségből bocsátotta a nyilvánosság elé. Hiszen e kiadvány minden jóvedelmét a szerző a Zsidó

Leányarvahnak ajándékozta. Nem dokumentum ez, egy adat egy kor történetéhez, hanem egy család tragédiáján keresztül, maga a történelem, vagy legalább is annak leg-izonyatosabb és legvéresebb szakasza a nyersanyaga Fisch Henrik könyvének.

(GERVÁI)

Hazaérkezett munkaszolgálatosok személyi adatai

Legutóbbi számunkban közöltük azoknak a hadifogoly munkaszolgálatosoknak a névsorát, akik június 17-én érkeztek haza a Szovjetunióból. Most megkaptuk e munkaszol-gálatosok személyi adatait tartalmazó iveket, melyekben pontos lakhelyük, foglalkozásuk, fogságbaesésük helye és időpontja, szabaduknak száma, valamint az is beufoglaltatik, hogy tudomásuk szerint mi történt századunkkal. A felsorolt munkaszolgálatosok a következő századokból esnek fogságba: 6/5, 7/2, 9/1, 13/3, 13/4, 17/1, 101/1, 101/11, 101/15, 103/2, 106/10, 107/3, 107/7, 107/13, 109/18, 203 és 701/12. II/3, 16 musz., 101/34, 101/97, 104/3, 106/8, 108/15 és 108/91.

Az iver naponta 1/9—1/3-ig megtekinthető a szerkesztőségünkben (VII., Sip-utca 12. I. 26.)

Különvonat indul Budapestről a kaposvári emlékműfelavatási ünnepélyre

A kaposvári Izraelita Hitközség július 6-án avatja fel mártírjai emlékművét a miniszterelnök és a kormány több tagjának részvételével.

Az ünnepségre különvonat indul Budapestről, mely július 6-án aznap este vissza is indul. A különvonatra jelentkezéseket elfogad az IBUSZ.

Diploma vagy mesterlevél

Irányító ankétek az iskolákban

Irta: NAGEL MARCZELL

A zsidóság gondolkodó, felelősség és kötelességérzettel áthatott egyedei mély aggodalommal figyelik ifjúságunk jövőbeli fejlődését. A galut nem akasztotta meg szellemi és lelki fejlődésünket, minél súlyosabb megpróbáltatások érték bennünket, hitéletünk annál inkább elmélyült, de társadalmi, gazdasági és foglalkozásbeli elhelyezkedésünk: a vendéglátó népek akarata, szeszélye vagy rosszindulata mellett egyre inkább eltér a bibliai rendeltetés és példák vonalától, sokszor kényszerítve testvéreinket a mulatón lebecsült vagy nem gyakorolt foglalkozásokra. Tipikusan és klasszikusan földművelő és iparos nép voltunk ősidóktól fogva, mégis sorainkból ragyogó próféták emelkedtek ki, akik napi farszóló testi munkájuk után a morális és etikai világot építő, magasabbrendű gondolataikkal és tudásukkal tanították testvéreiket. A Tan, az Írás, a Betű népe, a Mindenhatótól ajándékozott képességeit, melyek kiválasztottságát jelentették, soha nem hanyagolta el. Innen magyarázható az, hogy új, rákényszerített gyakorlati foglalkozásaikat is különleges művészi lással, lendülettel, magasabbrendű megoldásban és oly tökéletesen gyakorolták, hogy irányít adtak minden fejlődésnek és „a világ kovászává” váltak,

Mai gazdasági elhelyezkedésünk és ifjúságunk előkészítése a jövőre nem egészséges. Az ifjúság jövője a mi jövőnk, közösségünk azzá válik, amilyené ők formálják. Kötelességünk tehát ezt a folyamatot oly irányban vezetni, mely megfelel nemcsak a kor szellemének, de népünk és ifjúságunk jövője, egészséges, gondatlan, félelemmentes prosperitásának is.

E sorok írója hónapokkal ezelőtt Stöckler Lajos elnököt és Domokos Miksa ügyvezetőt, mint hitközségünk intuitív, előrelátó és megát vezetőit meg tudta arról győzni, hogy céltudatos akciót kell indítani a felesleges számban a diplomás pályákra történő ifjúságnak az egyetemekre történő további ösztönzése ellen, viszont őket az úgy a belföldön, mint a külföldön igen meglepett iparos-, kézműipari és földművelői pályákra kell irányítani. Gekért Endre tanfelügyelő teljes szeretettel állott ennek az akciónak szolgálatába, különös tekintettel arra az ifjúsági rétegre, mely nem mozgalmi, de lélekben és érzésben az Erec-i eszme alapján 4M. Juni 17-én indult meg az első lépés ennek megvalósítására. A misszióhoz a MIKÉFE, mint 105 éve ezen cél tisztaszo-gálatában álló intézmény, teljes erejével csatlakozott. Elsősorban a Wesselenyi-utca 44. sz.

alatti középiskola IV. osztályán végző leány- és fiutalunkait hívtuk értekezletre az iskolában. Gombos Andor és Vihar Béla igazgatók, a tanári kar egyrésze, Komját Ernő, a MIKÉFE elnöke, Nemes Lipót, a fővárosi Gyermekek és Ifjúságvédő Központja igazgatója, Kertész Ödön, a MIKÉFE igazgatója, Kárm Vilmos, a Kazinczy-utcai iskola igazgatója és a sorok írója, mind előadó vettünk részt ezen a fesztelen megbeszélésen. Nemes Lipót igazgató a kérdést alaposan megvilágító bevezetője után Nagel Marczell fejlette ki a történelmi múlt és a jelen tapasztalatai alapján a gazdasági és társadalmi átalakulás szükségességét, ismertette körülbelül 120 termelőpálya lehetőségét, munkahelyezést, az ellenőrzést, az elhagyottak, árva és vidéki általános gondozása és az old patronizálásának, esetleges otthonbábelhelyezésének megoldásait. Ismertette a belföldi és a külföldi érvényesítési lehetőségeket.

Utána Kertész Ödön igazgató ismertette a MIKÉFE múltját, céljait és jelenét és bejelentette, hogy a MIKÉFE minden szombat délután a tanoncifjúságot egy hit-, irodalmi-, vagy szakelőadásra, egyben művészek előadására egy uszonna keretén belül látja vendégül. A hét minden napján délután 2—6 között VII., Hermina-utca 49. sz. alatt pályaválasztási és munkahelyezési tanácsokat adnak minden jelentkezőnek. Végül egybefoglaltuk az előadottakat, melyeket a hit, a munka, tanulás és a szeretet jegyében fogunk az ifjúság javára minden rendelkezésünkre álló eszközzel megoldani. Befejezésül az ifjúság kérdéseket intéztünk hozzánk, melyekre kimerítően válaszoltunk.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy nemcsak a Wesselenyi-utcai iskola vezetősége igazgatói és tanári egészséges befolyásának, hanem az ifjúság saját okos elhatározásának eredménye, hogy az ankét befejezése után megjelent szavazás az eredményezte, hogy az ifjúság jelentős része az ipari középiskola, az ipari, kézműves-ipari, földművelői és kertészeti pályák javára döntött, amit igen komoly és örömezős tényként kell e helyen megállapítanunk.

Missziós felvilágosító és irányító előadásainkat a napokban az Abonyi-utcai reálgyimnáziumban erektésgizett leány és fiu, majd a nemzsidó iskolákat látogató, végzett növendékeket végül a szülők előtt folytatlagosan tartjuk meg. Jövő évben pedig már az év folyamán kezdjük ebbeli tevékenységünket a zsidó jövő számára.

INTELLIGENS NŐ magányos nő melé házvezetőnőnek elnevezte magát, vagy gyermek mellé. Jól így: „Megértés és jószág” a kiadvány.

Hirek Palesztináról

Mose Shertok a Ténymegállapító Bizottság előtt

A Ténymegállapító-Bizottság röviddel Erecbe érkezése után munkához látott. Az UNO-tól kapott rövid terminus követelésében a Bizottság eddigi munkája és általában minden megnyilvánulását sietős és rövidségére való törekvés jellemzi. Amikor a Bizottság megérkezett, általános arab sztrájk fogadta, anélkül azonban, hogy a Palesztinai Arab Főbizottságnak sikerült volna a palesztinai arab bojkott mozgalmat teljesen keresztülvinni. Minél már jelezték — a Mufti irányítása alatt álló Palesztinai Arab Főbizottság; az Arab Liga állásfoglalásával szemben nemcsak az UNO előtti tanúságtételre birtokolt álláspontot — meggyilkolással fenyegetve meg azt, aki e rendelkezést megszegi, — hanem bojkottálni kívánja a Bizottságot annak minden megnyilatkozásában is; látogatások, fogadások stb. Ennek ellenére, már eddig is számos esetben, több hivatalos tisztséget viselő arab személyiség megjelent a Bizottság tiszteletére adott fogadásokon. Az ellenpárti is meggyilkolással fenyegeti meg azokat, akik meg akarják akadályozni a „békebeli” ténykedését.

A Bizottság palesztinai munkája kétirányú: látogatások az ország különböző pontjain és zart, illetve nyilvános ülések. A látogatásokkal a Bizottság tagjai személyes tapasztalatokat kívánnak szerezni az ország életéről. A Bizottság ennek megfelelően megtekintette Jeruzsálemet, Tel-Avivot, Haifát, a Holt-tenger vidékét, a Negevet; ellátogatott a kibucokba és megismerkedett a mocsarakból termőföldké várt területtel. Egy-egy látogatás között Jeruzsálemben több ülés is volt már. Így a kétirányú munka párhuzamosan folyik. A Bizottság működésének színhelye a Jeruzsálemi Y. M. X. A. épület, amelyet e célból részben átalakítottak. A nagy ülésterem mellett számos irodahelyiség áll a nemzetközi tudósítók rendelkezésére. Az épületbe 100 telefonállomást szereltek fel.

A Ténymegállapító Bizottság elnöke az első formális Jeruzsálemi ülés után felkérte a Palesztinaiakat, hogy a személyes meghallgatást kívánók is záros határidőn belül (július 5-ig) írásban közöljék ilyen irányú szándékukat. A Jisuv minden rétege és csoportja

megjelenik a Bizottság előtt. A két legfőbb — és a Bizottság által is legfontosabbnak elismert — szerv a Jewish Agency és a Vaad Leumi több részében tesz vallomást. A Vaad Leumi részéről előbb David Remez vezette be a Bizottság előtt a palesztinai Nemzeti Tanács álláspontját, amelyet részleteiben Weizman professzor fog ismertetni. A Jewish Agency harmas megjelenési formát választott:

1. Előbb írásban, a Bizottság minden egyes tagjához eljutatva, összegyűjtötte mindazokat a nemzetközi szervek által hozott rendelkezéseket és elkötelezéseket, amelyek a palesztinai zsidó otthon építésével kapcsolatosak. A beadvány utal a későbbi, szóban is előterjesztendő J. A. javaslatra: a Fehér Könyv eltörlése és Zsidó Állam felállítása. Az igen határos írásmű meggyőzően bizonyítja, hogy a Balfour-deklaráció által teremtetett helyzetben Palesztina az arabok számára is bevándorlási ország lett, míg a zsidók új építő munkájának megkezdése előtt erős arab kivándorlás volt tapasztalható Palesztinából.

2. A Jewish Agency tanúságtételének második — szóbeli — fázisa Mose Shertok beszéde volt. Shertok 70 perces vallomásaiban a Palesztina-kérdés zsidó szempontjait ismertetve részleteiben. Tanúságtétele még nem a megoldási javaslatokkal foglalkozott, hanem az adandó javaslatok előzetes magyarázatát, mintegy azok történeti kialakulását ismertetve. A beszéd egy cáfoló és egy állító részből állt. Cáfolta azokat a vádakot, amelyek a zsidó építést az arab érdekek ellen valónak minősítették. Hiteles adatokkal bizonyította, hogy az az állítás, miszerint a zsidó földvásárlás nincstelen, földnélküli arab osztályt teremtett — teljesen alaptalan és nem más, mint a való helyzet tudatos eltorzítása. Shertok minden részleteiben ismertetve a Jisuv politikai, gazdasági, szociális és kulturális életét. Palesztinában a zsidó nép „a nemzetiségi alakulás” stádiumában van és a felállítandó önálló állam nemzetgazdasági megalapozottságát már teljes egészében megteremtették. A palesztinai zsidó bevándorlás hatalmas tömegvisszavándorlás.

általában erőszakos tettekkel idézzen elő éppen abban az időszakban, amikor az Egyesült Nemzetek Szervezete legnehezebb és legfontosabb kérdését, a Palesztina problémát igyekszik alkalmas módon megoldani. E felhívást Truman a nemzetközi zsidó sajtóvisszhang szerint, kétségtelenül angol intervencióra bocsátotta ki. Az angol kormány ugyanis az amerikai zsidóság erősen cionista magatartásában és anyagi támogatásában látja a palesztinai zsidó építőmunka és védelmi felkészültség sikerét és az amerikai zsidóság aktivitásának a korlátozásával Bevin a Jisuv erejét szeretné megtörni. Az amerikai zsidóság vezetői gyűléseken és cikkekben tiltakoztak az új Truman nyilatkozat ellen. Rámutattak arra, hogy miután a többszörösen követtelt 100 000 certifikátot az angol kormány nem

adta meg — éppen az Egyesült Államok elnöke kívánta ezt számos alkalommal. Truman számára most további személyes presztízsvesztés jelent az, hogy a kérését megtagadó angol kormánynak hajlandó engedni. Az erégi japok rámutatnak arra, hogy Palesztinában a törvény és rend uralmát nem az amerikai zsidóság áldozatkészsége, hanem Ofelsége kormányának törvénytelen zsidóságellenes politikája forgatja fel. A multiheti számunkban jelzett angol felhívás kézhezvételét — a palesztinai zsidó bevándorlás megakadályozásával kapcsolatban — bár tíz állam ismerte el, de csupán egyetlen ország, Guatemala válaszolt rá az angol kormánynak tetsző módon. A többiek — köztük az USA is — egyszerűen minden megjegyzés nélkül tudomásul vették a felhívást.

A Haganah biztosítja a rendet az Országban

A Jewish Agency és általában a Jisuv mindent elkövetnek annak érdekében, hogy legalább a Ténymegállapító Bizottságnak az Országban tartózkodásának tartamára biztosítsák a rendet és a közbiztonságot. Ennek a célnak az elérése nem könnyű dolog, mert angol részről e törekvést nem mindig támogatják. Éppen ezekben a napokban hoztak ugyanis ismét újabb 3 halálos ítéletet. Az akkori várbörtön felrobbantásakor elfogott 5 Irgun Zvai Leumi ember közül háromra ítélték, kettőt pedig — fiataloknak — 15 évi kényszermunkára. Az Irgun erre ismét angol rendőrök és tisztak elrablásával felelt, de a Haganah erőies közbelépésére az elfogottakat rövidesen szabadon bocsátották. Egy másik alkalommal is megnyilatkozott a Haganah tevőleges közbelépése. Az Irgun a Tel-

Aviv-i angol katonai főhadiszállást akarta felrobbantani; a terv idejében a Haganah embereinek tudomására jutott, akik így azt még idejében megakadályozhatták; megsemmisítették a robbantásra előkészített bombákat. A cél az, hogy a nemzetközi közvéleményt, amely — az UNO ülés tanúsága szerint — kezd a zsidó ügy felé hajlani, semmi se térítse el — jogosan, vagy jogtalanul — a palesztinai problémának zsidó szempontból pozitív megoldásától. A Haganah ilyen jellegű tevékenységével kapcsolatos — de a helyzet általános enyhülését is mutatja — hogy a zsidó önvédelmi szervezetnek tavaly nyáron letartóztatott harminc tagját az angol király születésnapján amnesztiában részesítették és szabadon engedték.

(GELLÉRT)

Orth. kóser kétszersült

mindennemű pék- és cukrászsütemények

WEISZ MÓR DOB-UTCA 22

WEISZ CUKRÁSZDÁBAN reggel tejes ételek, fagyalt ismét kapható.

KARMEL orth. kóser penzió

ujjonnan renoválva

Kényelmesen berendezett tiszta szobák. újból a régi híres konyha, figyelmes kiszolgálás. Nászutazók és családok részére külön lakosztályok. Andrassy-ut 43. Telefon: 420-232

ÓRÁT, ÉKSZERT

NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI

Somogyi Béla-út 3/c.

Truman elnök új „Palesztina felhívása”

Az Egyesült Államok elnöke hosszú hallgatás után ismét felhívásszerű nyilatkozatot tett Palesztina ügyében, ezúttal azonban szavait megütközéssel és nemtetszéssel fogadta a zsidó közvélemény és sajtó. Truman felhívással fordult az USA minden polgárához és lakója-

hoz, hogy „tartózkodjanak — az Egyesült Államok, a világ béke és az emberiség érdekében — minden olyan ténykedéstől, amely alkalmas arra, hogy Palesztina lakóit szenvedélyes cselekedetekre csábítsa, aláássa ebben az országban a rend és törvény uralmát, vagy

A Pesti Izr. Nőegylet 79. és 80. évi közgyűlése

Junius 22-én, vasárnap délelőtt tartotta meg a Pesti Izr. Nőegylet 79. és 80. évi rendes közgyűlését, amelyen az egyesület tagjai, barátai és pártfogói nagy számban jelentek meg. Az előző megnyitót dr. Friedmann Ignácné elnökösszony mondotta. Rámutatott azokra a nehézségekre, amelyeket az egyesületnek a háború alatt és a felszabadítás után kellett leküzdenie s megjelölt azokat az erőforrásokat, amelyeknek a jövőben meg kell újulnia. A Pesti Izr. Nőegyletnek hivatása és feladata van, amelyet a zsidóság legjobban súlytott régebben az árva gyermekek, a támasz nélkül maradt öregek és az inségben élők javára kell kifejtenie. A nagy tapssal fogadott előző megnyitót után Falus Olga hitkarnő, az 1945. és 1946. évi jelentését olvasta fel. Többek között elmondotta, hogy a felszabadulás utáni, élelmészeti szempontból rendkívül nehéz időkben, a nagyváradi „Zsidó Demokrata Népközség” meghívta a Pesti Izr. Nőegylet áráinak egy csoportját többhónapi üdülésre. Ezzel a cselekedetével valóságos megmentette a nyilas uralom alatt rengeteget éhező zsidó gyerekeket az élelme. Dr. Friedmann Ignác szólt fel ezután és azt javasolta, hogy a Nőegylet márványtáblán örökítse meg a fasizmus ideje alatt mártírhalt hall zsidó leányok és asszonyok nevét. Ezt az előterjesztést a megjelentek igen nagy tetszéssel fogadták és többen előjegyeztették magukat s pénzfelajánlásokkal tették meg az első lépést ennek a tervnek a megvalósításához. Az elhangzott beszámolókhöz, Szirmai Oszkárné, Rothné, Steiner Marcell, Nemes Lipót, Eichbaum Mórné, Justl Emil, Bacher mérnök, Szántó Menyhért igazgató és dr. Schwarcz Mór, a Kányarvaház rabbija szóltak hozzá.

Az ellenzéki zsidó pártszövetség

heti előadásorozata a központi helyiségben, V., Szent István-körút 13. I. emelet 7. alatt

Csütörtökön, június 26-án, délután 6 órakor a szövetségi nap.

Pénteken, június 27-én, délután 2 órakor választmányi ülés.

Vasárnap, június 29-én, délelőtt 11 órakor választási gyűlés.

Hétfőn június 30-án, délután 5 órakor hadifogolyhozátartozók ülés.

Kedden, július 1-én, este 7 órakor nagygyűlés a Zeneakadémia nagytermében.

Szerdán, július 2-án délután 6 órakor női nap.

HIREK

A Pesti Izr. Hitközség általános iskoláiban beiratási- és tandíjat nem fizetnek a tanulók

Tévedések elkerülése céljából közöljük, hogy az utcai plakátokon feltüntetett körzeti községi iskolák kötelezettsége a hitközség iskoláiba beiratkozandó tanulóakra természetesen nem vonatkozik. A Pesti Izr. Hitközség általános iskoláiban beiratási- és tandíjat nem fizetnek a tanulók.

— **Különtetés.** A főváros közeli elvándorlása körül szerzett érdemeiért a köztársaság elnöke Szilágyi Sándor törvényhatósági bizottsági tagnak, a Pesti Izr. Hitközség gazdasági osztálya vezetőjének a köztársasági Erdemrend arany fokozatát adományozta.

— **Új egyetemi magántanár.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Temesváry Miklós, a Weiss Alice-kórház igazgató-főorvosának magántanári képesítését a nőgyógyászból megerősítette.

— **A Pesti Izraelita Hitközség Szabadegyletemének előadása:** június 26., csütörtök délután 4/7 (VII., Sip-u. 12. II. 33.). Dr. Szilágyi Géza: Zsidóság és az európai újságírás.

— **Orthodox vallásos félóra a rádióban.** Kedden, június 24-én reggel 1/8 órakor orthodox izr. vallásos félórát közvetített a rádió. Beszélt: Rosenbaum Pin-kász kisvárdai főrabbi. Közreműködött Fisch Jenő, a Kazinec-uccai templom főkántora és a templom énekkara.

— **A Szocialista-Clonisták (Ichud-Mapáj) Pártja** legközelebbi összejövetelén, június hó 30-án (Fürst Sándor u. 21/b, délután 6 óra) befejezi az antiszemizmusról tartott háromnapos előadásorozatot. Előadó: Dénes Béla dr. Az előadás címe: Antiszemizmus és cionizmus.

— **Ernster Dezső esküvője** a dohányutcai templomban. Ernster Dezső, a világhírű magyar énekművész, a Metropolitan Opera tagja a napokban New-Yorkból Budapestre érkezett,

elsősorban abból a célból, hogy oltárhoz vezesse itt élő menyasszonyát, Szerdahelyi Klárát, és azért is, hogy meglátogassa hugát, családjának egyetlen életben maradt tagját, valamint azért, hogy Pécsen meglátogassa szülei sírját. Mint ismeretes, édesatyja a pécsi hitközség hírneves főkántora volt. A Dohány-utcai templomban vasárnap meglátott egyházi esküvőre tömegesen vonultak fel a színházi és művészi élet reprezentánsai, akik közül Gödri Kató és Farkas Sándor, az Operaház tagjai azzal tették ünnepesebbé és az esküvői szertartást, hogy a templomi kórus kíséretében szólót énekeltek. Dr. Katona József rabbi magasszarnyassú beszédében adta áldását az új pár frigyre, Abrahámsóhn Manó főkántor pedig az ősi dallamok kúsges interpretálásával tette magasztosabbá az egyházi szertartást.

— **Jelentkezés örökségi ügyben.** Macsaj Walter és Vilmos jelentkezzen saját érdekében örökségi ügyben a Pesti Izraelita Hitközségnél VII., Sip-u. 12. I. 16. szám alatt. (981.)

— **Dr. Glückstahl Samuné síremléke felavatása.** Vasárnap délelőtt összegyűltek a rákoskeresztúri temetőben dr. Glückstahl Samuné síremléke körül gyermekei, rokonai, barátai és tisztelői és mivel 1945. év elején, amikor elhunyt, végzettségén nem vehettek részt, most áldoztak emlékének méltó kegyelettel. Síremlékét dr. Katona József rabbi avatta fel. Gyászdalokat Abrahámsóhn Manó főkántor énekelt. Dr. Friedmann Ignácné elnökösszony, a Pesti Izraelita Nőegylet nevében vett búcsút az elhunytól. Steiner Marcell elnök pedig a Pesti Chevrá Kadisa nevében mondott emlékbeszédet.

— **Lorber Izsákné halála.** Ötven évi harmonikus házasság után a napokban elhunyt Lorber Izsák, a Dohány-uccai templom főkántorhelyettesének felesége. Koporsója felett dr. Katona József rabbi mondott gyászbeszédet és Linetzkij Bernát főkántor énekelt. A temetésen résztvettek a Pesti Izraelita Hitközség Szeretési Ügyosztályának és a Dohány-uccai templomnak vezetői.

MAGÁNYOS, dolgozó férfinak elcséjére utcai szoba kiadó. Déltől 3-8-ig. Hernád-utca 43. fszt. 1.

TISZTVISELŐNŐNEK vagy asszisztensnőnek ajánlkozik intelligens 23 éves urileány. „Fizetést feltétel nélkül” jellegére Leopold Cornél hirdetőirodába, Teréz-krt 3. kérünk.

Külföldre kivándorlókat

finom és könnyen elcsajátítható, jó jövedelmet biztosító szakmára kitanítok. Berger Jenő, Nagyatádi Szabó-u. 50. Nőt ruhadsz és gombúzen.

MEGINDULNAK az allják újra. Siessen héberül tanulni a Hóvédnél közmert Barta Jákó héber nyelvtanárnál. Csoportos és magánórak. Megkeresés: B. J. Nyár-u. 14.

HÉBER, angol, latin, matematika-szakos rabbijelölt-tanár vizsgákra előkészít a többi tárgyakból is „Dr.” jellegére a kiadóba.

Autószerelőtanoncnak felvétetik Kócsa Rudolf Pestszenterzsébet, Bem-utca 21. 32-es villamosnál — Szabó telepi megállónál.

Háromszemélyes

családhoz komoly

mindenes főzőnő

felvétetik. Dr. Geyer, Váci-ut 6.

Jelentkezés pénteken 10—1-ig.

ÖZVEGY VENDEGLŐSNÉ jövedelűt utat tulajdonosa keres inkölígion közreműködő

pénzestársat

„Korrekst szakember legyen” jellegére a kiadóba.

FIUÁRVAHÁZUNK sürgősen keres olyan okleveles férfit, vagy női tantereket, akik hajlandók akár azonnal, vagy legkésőbb szeptember 1-én intézetünkben

nevelői munkát

vállalni. Fökellek ugy a hivatás, valamint a gyermekek iránti szeretet. Jelentkezések: VII. Vilma királynő-ut 25

MAGÁNOS urhoz ajánlkozom házvezetőnőnek vidékre is. Singer, Erzsébet-krt. 12.

Elhunyt hozzátartozójáról

életmű portrét jutányosan fest, képet restaurál neves festőművész. Teréz-krt 22. III. 16.

Vidéki borkereskedés mercedés képes könyvelőt keres „Szombat” tartó” jellegére a kiadóba.

GYAKORLOTT közreműködő társat, társnőt keresek azonnalra, jóforgalmu élelmiszer-gyűmölcs-baromfiüzletnek, „Kelenes Társulat” jel. Patákhöz: Bafesy Zoltánszky-ut 20.

NYARALÁSÉRT elmenne intelligens asszony gyermek mellé „Balaton” jellegére a kiadóba.

FRÄNKEL JÓZSEF kóser baromfiüzletét Akácfa-u. 40. számból Akácfa-u. 50. sz. alá helyezte át

CIÁNOZ MEZEI VACUUM V.I., Akácfa-utca 62. Tel. 221-895 takarít. Radiósz

SIRKŐ LÖWY-nél BUDÁN

H, Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árak!

A VAC gyászünnepe és a mártírok temetőjében

Vasárnap délelőtt a VAC 40 éves jubileumára érkező wieni Hakoach nagyszámú küldött-sége jelent meg a Hősök temploma mellett lévő mártírok temetőjében, hogy kegyelettel áldozzon a mártírhaltalt budapesti zsidó férfiak és nők emléke előtt. Dr. Endrei S. Henrik, a Chevre Kadisa igazgatója német és magyar nyelven beszédében elmondotta azokat a szörnyű eseményeket, amelyekkel a mártírok életüket vesztették. Dr. Kun Árpád, a Dohány-utcai templom előjárója üdvözölte a bécsi vendégeket és meghívta őket a Dohány-utcai templom meglekintésére. *Kelcsényi Ede* alezredes a VAC nevében szólt fel és emlékeztette a hallgatóságot arra, hogy a veszély idején a VAC tagjai sok zsidó életét mentették meg bátor kiállásukkal. Az elhangzott beszédekre a Hakoach nevében *Blumenfeld* elnök válaszolt. A bensőséges ünnepség az El molé rachamin éneklésével és a Kadis elmondásával ért véget.

— A Józsefvárosi Izr. „Szerelet” Nőegylet június 18-án tartotta a felszabadulás óta II. évi rendes közgyűlést, amelyen az összes budapesti nőegyletek képviselői megjelentek. *Adler Károlyné* elnökhelyettes megnyitotta a közgyűlést, megemlékezett a mártírokról, közöltük néhai Weisz Márkné-ról és dr. *Riegler Bernátról*, majd meleg köszönetet mondott munkatársainak. Megemlékezett *Vitéz Aladár* volt körzeti elnök haláláról és üdvözölte az új elnököt dr. *Vas Lipót* főorvost, valamint dr. *Balázs József* ügyészt, *Gál Ignác*-né és dr. *Balázs József*-né elnökhelyetteseket, *Beck Sándorné* titkári jelentése és a zárszámadás felolvasása után *Salamon Hermanné* pénzügyterjesztette elő jövő évi költségvetést. *Köves Aladárné* tiszteletelnök pedig az újonnan megválasztott tagok névsorát nyújtotta be. Dr. *Vas Lipót* elnök, dr. *Boracs Marcellné* díszelnök, asszony és dr. *Salgó László* körzeti rabbi felszólalásai után *László Tiborné* ügyvezető igazgató zárszavával ért véget a közgyűlés.

— A beiratásokat a Budapesti aut. orthodox izr. hitközségi általános és polgári iskolába, valamint a gyermekfoglalkoztatóba (VII. Doh-u. 35.) július 1-én (kedden) 11–12 óráig, július 2-án (szerdán) 8–12 óráig, július 3-án (csütörtökön) 8–12 óráig tartják meg.

FŐRÉLETI kétszobás lakással és 15–20.000 értékű ingatlannal férjhezadnám esinos hugomat 38–50 körüli existenciával rendelkező urhoz, „Lehet vidéki is 38” jelígre a kiadóba.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt

Összejöveteleinek helye és időpontja
(június 25.-től július 3.-ig)

Jun. 25. szerda: V. ker. Elnöki tanácsülés (Szt. István-körút 1.); VI. Andrassy-ut 24. (Plank-féle helyiség, választási gyűlés *Stöckler Lajos* részvételével) 6 óra; Royal kávéház (Erzsébet-körút, választási gyűlés) 6 óra.

Jun. 26. csütörtök: IV. Belvárosi kávéház (választási gyűlés) 6 óra; V. Szervézó értekezlet (csak meghívottaknak); VII/b. Rió kávéház (Dohány-utca és Nyár-u. sarok, választási gyűlés) 6 óra; Magyar Színház kávéház (Izabella-tér, választási gyűlés) 6 óra; VII/k. Szervézói gyűlés (csak meghívottaknak); VIII. Lujza-u. 1/c. (Teleki kávéház, választási gyűlés) 6 óra; XIV. Corsó kávéház (Thököly-ut és Vörösmarty-ut sarok, választási gyűlés).

Jun. 30. hétfő: V. Női bizottság (csak meghívottaknak); VI. Andrassy-ut 81. (választási gyűlés) 6 óra.

Jul. 1. kedd: V. Iparos és kereskedő gyűlés (Szt. István-körút 1.) 6 óra; Fiu árvaházi templomkörzet: ütköze Royal kávéházban 6 órakor.

Jul. 2. szerda: V. Elnöki tanácsülés; VI. Andrassy-ut 24. (választási gyűlés) 6 óra; VII/b. Royal kávéház (választási gyűlés) 6 óra; VIII. Baros kávéház (választási gyűlés) 6 óra.

Jul. 3. csütörtök: IV. Belvárosi kávéház (Eskü-ut 5.) választási gyűlés 6 órakor; V. Tisztviselői értekezlet (Viktória kávéház); VII/b. Rió kávéház (választási gyűlés) 6 óra; Magyar Színház kávéház (választási gyűlés) 6 óra; VII/k. Abonyi kávéház (Dózsa Gy. ut és Abonyi-u. sarok), választási gyűlés 6 óra; IX. Női gyűlés (Lónyay-u. és Kinizsi-u. sarok-vendéglő); XIV. Kereskedő és iparos gyűlés (Corsó kávéház) 6 óra.

Központi pártiroda: Erzsébet-körút 56. Tel.: 222–465.

Dr. Salamon Henrik professzor síremlékének felavatása

Ünnepélyes keretek közt avatták fel vasárnap délelőtt a rákoskeresztúri temetőben dr. *Salamon Henrik* egyetemi nyilvános rendkívüli tanár síremlékét. A tudós professzor sírja körül összegyűltek pályatársai, tanítói és barátai, köztük az orvostudomány legkiválóbb képviselői. A Pesti Izraelita Hitközség képviselői, amelyek az elhunyt dísztagja volt, dr. *Vass Lipót* szertartási előjáró helyettes jelent meg, a Pesti Chevre Kadist pedig *Steiner Marcell* elnök képviselte. A síremlék felavatását a Pesti rabbi avatta, aki szónoklatában a nagy orvostudós alakját, munkásságát és munkássága eredményeit méltatta. *Abrahámsohn* Manó főkapitány gyászéneke után dr. *Balogh Károly* orvosprofesszor, a Pázmány-egyetem dékánja az egyetem nevében, dr. *Simon Béla* orvosprofesszor a fogorvostudomány nevében, dr. *Morelli Gusztáv* professzor a kartársak nevében, dr. *Bokor Győző* ezredorvos, a honvédség nevében; továbbá az OTL, a MÁV és más egészségügyi intézmények, kórházak meghívottjai beszéltek.

EGYEDÜLÁLLÓ, tőkével, ház-ingatlannal, örökséggel, üzlettel. Megismerkednék házasság céljából hasonló körülményű, kimondottan kellemes, házias ur-asszonnyal, esetleg benősülnék. „Hutvanas” jelígre a kiadóba.

Héber dalok a magyar rádióban. Június hó 11-én, szerdán a kora délutáni órákban a magyar rádió ismét héber dalokat közvetített a Pesti Izraelita Hitközség XIV. kerületi általános iskolája és a leánygimnáziumi tagozat énekkarának tolmácsolásában. A magyar rádió rendszeresen szerepelteti a zsidó iskolák énekkarát és ezzel új szintre viszi ének műsorát. Dr. *Salgó Lászlóné* vezetése alatt az említett iskolák ének-karai meggyőző képet adtak a zsidó iskolák ének kultúrájáról. Héber, angol és magyar dalokat mutattak be a kórusok több szólamban. A műsort egy összeállítás és a kiváló művészi színvonalú dr. *Salgó Lászlóné* szakavatottságát és kitűnő karvezetői képességét bizonyították.

Házasság. W. Bereteller Marianna és *Kopács Gyula*, a HIAS magyarországi hivatalának igazgatója, f. hó 18-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

18 ÉVES, magas, szépnek elismert leányomat

férjhezadnám

és vidéki nagyvárosban, régi divatú üzletbe venném, feltétlen korrekt, magabiztos, intelligens, szakmabeli, legfeljebb 30 éves, testben, lélekben egészséges fiatal embert. Teljes referenciával és életleirással, esetleg fényképpel ellátott ajánlatot diszkrétbizonysággal a kiadóba „18” jelíggel.

SIREMLÉKEK EICHBAUM MÓR és FIA V., Rudolf-tér 3. (Margit-hídnál) Szombaton zárva

ÖZVEGYEN MARADT dolgozó középkorú ur-asszony főbérleti lakással, 14 éves fiúgyermekkel élettársat keres

42–55 évesig. „Tamás” jelígre.

CSAK NÉMETÜL BESZÉLŐ. Állásban lévő hölgy keresi jó viszonyok között élő 40 éven felüli ur ismeretségi

házasság céljából

„Szerény” jelígre.

ÁLLÁSBAN lévő diplomás, musz. özvegy, hozzáillő

élettársat keres

56-ig, „Új élet a vihar után” jelígre a kiadóhivatalba.

FÉRJHEZMENNE 40 éves, jómódú özv. asszony, gyermek-szerető, egzisztenciával, minden információt kibíró uriemberhez, esetleg vidékre is. Névvel és adatokkal ellátott levelekre válaszolok. Teljes diszkrétció. „12 éves kislányom van” jelígre Arató hirdetőbe, Erzsébet-krt 14.

Otthonra vágyó

önálló kereskedő, fiatalasszony ismeretségi keresem házasság céljából. „Benősülne 40-ig” jelígre a kiadóba.

RÖVIDÁRU nagykereskedés özv. tulajdonosnője, intelligens, jóméggel rendelkező ur-asszony, hasonló 45–50-ig

társat keres

női tőkével. Leveleket „Házasság céljából” jelígre Leopold Cornél hirdetőirodába, Terezkörút 3.

JÖMEGJELENÉSÜ, vidéki, 34 éves kereskedő benősülné 25.000 értékkel. Közvetítők kizárásával. Csak saját vagy hozzátartozók leveleire válaszolok. „Információképes” jelígre a kiadóba.

BENŐSÜLÉS. Keresek a leányomnak egy 40–45 év körüli orvost vagy műszerész, kifogástalan karakter legyen. 40 éves üzlet és üzem, biztos megélhetés. Ajánlatok pontos adatokkal, esetleg fényképpel, amely visszaeset küldve, „Gondtalan jövő” jelígre a kiadóba.

EGYEDÜLÁLLÓ, saját lakással rendelkező esinos urhoz

férjhezmenne

30 év körüli jómódú urhoz, aki csak egy belvárosi luxus-üzlet átvételéhez hozzásegítené. „Luxus-üzletben esendőtárs vagyok” jelígre Erdős Hirdetőbe, V., Bőrő Acél-utca 3.

FELESEGÜL vennék tisztaságú, orth., szombathartó, nem alacsony, 40 éven aluli, személyében értékes nő. Egyelőre vidéken lakó, bőséges megélhetéssel rendelkező, ideális gondolkozású, intelligens kereskedő vagyok. „Szép, csinos” jelígre a kiadóba.

Vidéki nagyvárosban lakó 50 éves **NAGYKERESKEDŐ**, intelligens 42 évesnél nem idősebb, hasonló körülmények között, kor, magas házias és üzletiasszonyt feleségül venne. Levelekkel „3 szobás jól berendezett lakásom van” jellegére a kiadóba kérek.

SZÉP, csinos, jómódú leány hugomnak keresek szimpatikus, pszichológiával foglalkozó, vallásos orvost. Teljes című ajánlatot „Ideális házasság 24” jellegére a kiadóba.

CSINOS, intelligens hugom részére keresek férjnek biztos egzisztenciájú, jobb zsidó érzésű (lehetőleg szombatartó) fiatalembert 45-ig. „Hozomány van” jellegére a kiadóba.

A VAC HIREI

Több száz néző gyönyörködött a VAC junioris sportcsapata egy zsidó fiatalaság erejében, ügyességében, lendületében. A válogatott műsor színes, gazdag látványossággal szolgált. Zeneszámok, gyakorlatok hangulatos képet nyújtottak a leánygimnázium tanulóinak műveltségéről, felkészültségéről, a fiatalok közötti barátságokról. A válogatott műsor végén a VAC junioris csapatának tagjai a közönség előtt a válogatott műsor színes, gazdag látványossággal szolgált. Zeneszámok, gyakorlatok hangulatos képet nyújtottak a leánygimnázium tanulóinak műveltségéről, felkészültségéről, a fiatalok közötti barátságokról.

A nézők sorában megjelentek: dr. Geyer Albert, dr. Herskovits Fülöp, Domonkos Miksa, Szilágyi Sándor hitközségi vezetők, Fekete Jenő, Gelbert Endre és számszámra a zsidó község jeles, Franco Mihály, a Nemzeti Sportbizottság elnöke, Dalmát Aladár, az Asztali Tenisz Szövetség elnöke, Boesky József, a Labdarúgó Szövetség tisztségviselője, Kispéri Jenő, a Tenisz Szövetség tisztségviselője, valamint számos szociális és társadalmi hivatalos képviselő.

A válogatott vendégeket Kelecsényi Elek, a VAC ügyvezetője, magyar nyelven, Domonkos Miksa, a VAC tisztségviselője, német nyelven üdvözölték.

A VAC-Hakoah nemzetközi kiállításán mérkőzést a VAC csapata 10:2 arányban nyert meg a VAC csapata ellen. A mérkőzésen a VAC csapata 10:2 arányban nyert meg a VAC csapata ellen. A mérkőzésen a VAC csapata 10:2 arányban nyert meg a VAC csapata ellen.

A Hakoah-VAC labdarúgó mérkőzés 7:3 arányú Hakoah győzelemmel zárult. Az első félidőben még 3:1 volt a VAC javára, de a wieniek felgyógyultak a hátrányból és a végén 7:3 arányban nyertek.

A VAC-Hakoah asztali-tenisz mérkőzést a VAC játékosai nyerték meg. Az asztali-tenisz mérkőzést a VAC játékosai nyerték meg. Az asztali-tenisz mérkőzést a VAC játékosai nyerték meg.

A birkózó és boxszakosztály öreg európai bajnokainak keze alatt fejezték be a mérkőzést. A birkózó mérkőzést a VAC játékosai nyerték meg. Az asztali-tenisz mérkőzést a VAC játékosai nyerték meg.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (órájavító)
VII. Wessely-ut. 6., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész
VÉTELI Tel.: 422-345. ELADASI

Az 1944. és 1945. év vértanúiról való megemlékezés időpontjai

Az Országos Iroda Beth Din közleményei:

Értesítjük hitteltestvéreinket, hogy a vértanúkról való kegyeletos megemlékezés időpontjainak megállapítása céljából hétről-hétre az esedékes „Jahrzeit”-dátumokat az *Uj Élet*-ben közlő tesszük.

Elhalálozás 1944. és 1945. évben

1944 június 30;	1945 június 20. (Tammuz 9.)	péntek június 27.
1944 július 1;	1945 „ 21. („ 10.)	szombat „ 28.
1944 „ 2;	1945 „ 22. („ 11.)	vasárnap „ 29.
1944 „ 3;	1945 „ 23. („ 12.)	hétfő „ 30.
1944 „ 4;	1945 „ 24. („ 13.)	kedd július 1.
1944 „ 5;	1945 „ 25. („ 14.)	szerda „ 2.
1944 „ 6;	1945 „ 26. („ 15.)	csütörtök „ 3.

Jahrzeit 1947-ben

Akik csak azt tudják, hogy hozzátartozójuk 1944 június 22. és július 20. között, illetőleg 1945 június 12. és július 10. között halt meg, azok ez évben július 17-én (Tammuz utolsó napján) tartják az évfordulót.

AMERIKÁBAN 65. nagy vagyonnal rendelkező lány férjhezmenne 35-40 év körüli komoly kereskedő, orvos-gyógyszerész, vagy mérnökhöz. Címeket „Gyors kivándorlási lehetőség” jellegére kérem a kiadóba leadni.

Jó körülmények között élő 50 éves kereskedő és élte iparüzem tulajdonosa

feleségül venne

38-42 éves, anyagiilag független, intelligens, magas, széparcú asszonyt, ki az üzletben is segíteni tudna. Megkereséseket „Szabad-e újra kezdeni” jellegére a kiadóhivatalba kérek.

Társaságban legelőszereplő házasságkötő, **Doktorné**
Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

FÉRJHEZADNÁM jövedelmű, jóléti körülményben élő, komoly uriembernek irigye 65 éves korig, kiknek lakása van, „Üzletem van” jellegére, Proféta-u. 5. I. 16.

Üzletembe benőszülhet negyvenötös, jömegjelenésű, rendes férfi, ki átvénné gondjaimat, ingatlanomat kezelné. „Egyetértés” jellegére a kiadóba.

CSINOSNAK mondott uriasz szony, ki deportálásban elvesztette órák-ékszerész férjét, keresi 48-52 éves, intelligens, jömegjelenésű órák vagy ékszerész ismeretséget, házasság céljából. „Nagy vidéki város” jellegére a kiadóba.

34 EVES, csinos, özvegy, textil- és divatárú üzlettel, főbérleti lakással rendelkező sógornőmet

térjhezadnám

abszolút uriemberhez. Levelet „Kereskedő” jellegére a kiadóba.

Goldné

a zsidó urikörök legmegbízhatóbb házasságközvetítője!
VII., Alkőrdősor 8. földszint 2.
Új telefonszám: 221-349.

MINDEN információt kibíró, komoly, anyagiilag rendelkező 50 éves, jó körülményben lévő vas- és fémszakmabeli iparos vagyok.

Házasság céljából

olyan intelligens, szolid és egyszerű, komoly hűségű hölgy ismeretséget keresek, kiknek lehetőleg Budapesten a vas- és fémszakmában ipari vagy kereskedelmi üzeme, illetve vállalkozása van. Teljesítményeiket „Műszaki” jellegére a kiadóba

INTERNACIONÁLIS iparággal rendelkező fiatal harátnők keresik házasság céljából külföldön élő, intelligens, jószituált uriember ismeretséget „Európa” jellegére a kiadóba.

Megismerkedne

két fiatal kozmetikusnő jóléti körülményben élő uriemberrel házasság céljából. „Filigrán” jellegére a kiadóba.

48 ÉVES tisztviselő vagyok, havi 700 Ft fizetéssel, 3 szobás berendezett főbérleti lakással rendelkezem. Megismerkednék házasság céljából 50-55-ig magas, jömegjelenésű, abszolút urral. „Ei szintén egyedülmaradt” jellegére a kiadóba

CSINOS, jömegjelenésű, jócskán belélt, intelligens tisztviselő urilány, havi 700 forint fixfizetéssel, 10.000 Ft hozománnyal, főbérleti lakással, hasonló biztos jövedelmű 40-45 éves intellektuális ismeretséget keresi házasság céljából. Teljesítményeiket „Kölcsönös vonzalom” jellegére a kiadóba kér.

Valentin Sirkőüzem

Üzem és raktár: X., Sirkert-u. 29. (Új köztemetőnél) szombaton zárva
Városi iroda: THÖKÖLY-UT 15. SZÁM I. EMELET 4. SZÁM

A zsinagóga naptára

Június 26, csütörtök: Tammuz 8, péntek: 9, szombat: 10, vasárnap: 11, hétfő: 12, kedd: 13, szerda: 14, csütörtök: 15.
Szombaton, június 28-án heti szidra: Chukász, háftórák: Birák XI-I-33.

IMAI DÖK:

Imaházak	Péntek		Szombat		Hétfő	
	este	reggel	dé	du	este	reggel
Dohány	7/10	7/10	9/10	9/10	7/10	7/10
Rumbach	7/10	7/10	9/10	9/10	7/10	7/10
Bethlen	8/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Csáky	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Dózsa	8/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Nagyfuv.	8/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Páva	8/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Zugló	8/10	7/10	7/10	7/10	7/10	7/10
Füvárva.	7/10	7/10	9/10	9/10	7/10	7/10
Leányvár.	7/10	7/10	9/10	9/10	7/10	7/10

Péntek esti gyertyagyújtás:
8 óra 30 percek.

Budai istentiszteletek rendje:
Június 27., pénteken este 7 órakor; június 28., szombaton délután 1/11 órakor (a Zsigmond utcában egyben tanévzáró istentisztelet); a II. Torockó-u. 6/b. sz. alatti imaházban szombaton reggel 7/9 órakor. Istentiszteletek helye: III., Zsigmond-u. 49., XI., Bocskay-ut 37., II., Torockó-u. 6/b. és péntek esténként II., Fő-u. 12. sz. alatt.

— Óbudai templom. (III., Zichy-u. 9.). Imaidők: péntek este: 7 óra 30 percek, szombat délután: 9 órakor.

Férjhezadnám

házas, csinos 30 éves hugom, vidéki önálló iparos vagy kereskedőhöz 38-ig, 8000 hozománnyal, „Juniában” jellegére a kiadóba.

Férjhezmenne

vidéki leány, iparos vagy kereskedőhöz 48-60-ig, saját házam, butorom van. „Nyugdíjas is lehet” jellegére a kiadóba.

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:
A MAGYARORSZÁGI ISRAELITÁK ORSZÁGOS IRODAJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
ROOZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomdai műteremtől, a körforgópecein.

Felnyomdavezető: Margittay Antal